

Møteinnkalling - Kontrollutvalget i Namsskogan kommune

Arkivsak: 21/99
Møtedato/tid: 17.03.2021 kl. **08:30**
Møtested: Teams

MERK: Møtet avvikles som fjernmøte. Det vil legges til rette for tilhørere fra publikum og presse og avvikles for åpne dører, i tråd med kommuneloven § 11-5

Sakliste

Saksnr.	Sakstittel
06/21	Orientering fra administrasjonen
07/21	Prosjektplan - forvaltningsrevisjon økonomisk internkontroll
08/21	Forespørsel om deltakelse forvaltningsrevisjon med eierskapskontroll i Indre Namdal IKT IKS
09/21	Innspill - Forum for Kontroll og Tilsyn sin mal til kontrollutvalgets uttalelse årsregnskap
10/21	Referatsaker mars 2021
11/21	Eventuelt
12/21	Godkjenning av protokoll

Eventuelle forfall, eller spørsmål om habilitet, meldes til Konsek Trøndelag IKS v/ Einar Sandlund på telefon 938 97 555, eller e-post: einar.sandlund@konsek.no

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Steinkjer, 09.03.2021

Geir Anton Staldvik (sign.)
Leder av kontrollutvalget

Einar Sandlund/s/
Seniorrådgiver
Konsek Trøndelag IKS

Kopi: Varamedlemmer, ordfører, kommunedirektør og Revisjon Midt-Norge SA

Orientering fra administrasjonen

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Namsskogan kommune

Møtedato

17.03.2021

Saknr

06/21

Saksbehandler Einar Sandlund

Arkivkode FE - 033

Arkivsaknr 20/32 - 15

Forslag til vedtak

Den gitte informasjon tas til orientering

Saksopplysninger

På kontrollutvalgets møte 20.01.21 kom det frem ønske om følgende orienteringer i kontrollutvalgets neste møte 17.03.21:

- *Status på Strompedalvegprosjektet; opprusting og vedlikehold, det som har skjedd siden orienteringen i KU den 25.08.20, sak 12/20*
- *Status og utfordringer sykefravær/nærvær pr. 01.03.21*

Kommunedirektøren, eller de hun bemyndiger, er innkalt til kontrollutvalgets møte 17.03.21 for å gi de ønskede orienteringer.

Vurdering

Om ikke kontrollutvalget selv bestemmer noe annet ut fra det som kommer frem i orienteringen, anbefales det å ta den gitte informasjon til orientering.

Prosjektplan - forvaltningsrevisjon økonomisk internkontroll

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Namsskogan kommune

Møtedato

17.03.2021

Saknr

07/21

Saksbehandler Einar Sandlund

Arkivkode FE - 217, TI - &58

Arkivsaknr 21/31 - 3

Forslag til vedtak:

1. Prosjektplan datert 26.02.21 godkjennes.
2. Rapporten forventes levert 30.09.21 og innenfor den angitte ressursbruk på 250 timer.
3. Kontrollutvalget bes å bli orientert underveis for å kunne ta stilling til evt. behov for endringer i prosjektplanen.

Vedlegg

Prosjektplan 26.02.21

Uavhengighetserklæring HMB signert

Saksopplysninger

Kommunestyret vedtok den 15.12.20 plan forvaltningsrevisjon 2020-2024 økonomisk internkontroll som 1.prioritet.

Kontrollutvalget fattet i sak 02/21 slikt bestillingsvedtak:

1. *Kontrollutvalget bestiller forvaltningsrevisjon på økonomisk internkontroll*
2. *Kontrollutvalget gir følgende innspill på problemstillinger/spørsmål:*

- *Er budsjett realistisk, «antatte og fiktive ..» brukes mye/kvalitetssikring av tall, bedre utredninger?*
- *Kvalitet og tilgjengelighet på budsjettdokumentet, er det lett å forstå/se sammenhengen tall- og tekstdel?*
- *Oppfølging av og iverksetting av budsjettvedtak*
- *Interne rutiner og implementering av budsjettmyndighet; praksis?*
- *Internkontroll/-rapportering, rutiner og reell praksis*

3. *Revisor bes å utarbeide prosjektplan til neste møte, 17.03.21.*

Revisjonen har ut fra bestillingsvedtaket utarbeidet prosjektplan datert 26.02.21, jfr. vedlegg. Planen angir følgende problemstillinger:

- *Sikrer budsjettprosessen i Namsskogan kommune en*

realistisk og fullstendig budsjettering?

- *Har Namsskogan kommune etablert rutiner for*

økonomisk rapportering i tråd med lov og regelverk, og følges rapporteringsrutinene opp i praksis?

- *Hvordan opplever medlemmer av kommunestyret*

budsjettdokumentet? (deskriptiv)

Sentrale kilder til revisjonskriterier vil være kommuneloven, dens budsjett-og regnskapsforskrift, økonomiplanveileder, sentral internkontrollrapport, kommunale reglement

og faglitteratur.

Forvaltningsrevisjonen er planlagt gjennomført via intervjuer, dokumentgjennomgang og spørreundersøkelser.

Det er avgrenset til å følge siste årsbudsjettering-, økonomiplan og rapporteringsprosess, samt konsentrere seg om systemsiden av dette.

Prosjektet er beregnet til å være på 250 timer med levering 30.09.21. De deltagerne revisorer har bekreftet sin uavhengighet, jfr. vedlegg.

1. Vurdering

Sekretariatet er av den oppfatning at den fremlagte prosjektplan ansees for å være i tråd med bestillingen i sak 02/21 og har ingen merknader at stipulert ressursbruk og leveringstidstidspunkt. Ved evt. behov for endringer underveis i prosjektet må kontrollutvalget kunne ta stilling til disse. Kontrollutvalget anbefales å godkjenne den fremlagte prosjektplan datert 26.02.21.



Namsskogan kommune

Februar 2021

FR 1167

1 SAMMENDRAG AV PROSJEKTPLAN

Problemstilling	<ul style="list-style-type: none">▪ Sikrer budsjettprosessen i Namsskogan kommune en realistisk og fullstendig budsjettering?▪ Har Namsskogan kommune etablert rutiner for økonomisk rapportering i tråd med lov og regelverk, og følges rapporteringsrutinene opp i praksis?▪ Hvordan opplever medlemmer av kommunestyret budsjettdokumentet? (deskriptiv)
Kilder til kriterier	<ul style="list-style-type: none">▪ Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)▪ Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning (for kommuner og fylkeskommuner)▪ Veileder «Økonomiplanlegging i kommuner og fylkeskommuner»▪ Rapport til kommunal- og regionaldepartementet «Internkontroll i kommuner»▪ Kommunes økonomireglement▪ Kommunes delegeringsreglement og andre relevante reglement og rutiner▪ «Økonomistyring i det offentlige» Busch, Johnsen & Vanebo, 2002
Metode	Intervju, spørreundersøkelse og dokumentgjennomgang
Tidsplan	<ul style="list-style-type: none">• 250 timer• Levering til sekretær innen 30. september 2021
Prosjektteam	<p>Oppdragsansvarlig revisor: Hanne Marit Ulseth Bjerkan hanne.bjerkan@revisjonmidtnorge.no</p> <p>Prosjektmedarbeider: Merete M. Montero merete.montero@revisjonmidtnorge.no</p> <p>Styringsgruppe:</p> <ul style="list-style-type: none">• Mette Sandvik• Leidulf Skarbø

	Eventuelt ekstern bistand
Uavhengighetserklæring	Ingen av de involverte revisorer vil få habilitetsproblemer ved gjennomføringen av prosjektet. Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors uavhengighetserklæring er vedlagt prosjektplanen.
Kontaktperson Namsskogan kommune	Kommunedirektør Mildrid Hendbukt-Søbstad eller den som kommunedirektøren delegerer

2 MANDAT

I dette kapittelet vil bestillingen bli utdypet og bakgrunnsinformasjon for prosjektet gjennomgått.

2.1 Bestilling

Kontrollutvalget i Namsskogan kommune bestilte i sak 02/21 den 20. januar 2021 en forvaltningsrevisjon om økonomisk internkontroll.

Følgende vedtak ble fattet:

1. *Kontrollutvalget bestiller forvaltningsrevisjon på økonomisk internkontroll*
2. *Kontrollutvalget gir følgende innspill på problemstillinger/spørsmål:*
 - *Er budsjett realistisk, «antatte og fiktive ..» brukes mye/kvalitetssikring av tall, bedre utredninger?*
 - *Kvalitet og tilgjengelighet på budsjettdokumentet, er det lett å forstå/se sammenhengen tall- og tekstdel?*
 - *Oppfølging av og iverksetting av budsjettvedtak*
 - *Interne rutiner og implementering av budsjettmyndighet; praksis?*
 - *Internkontroll/-rapportering, rutiner og reell praksis*

Kommunestyret behandlet plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024 i sak 84/20 den 15. desember 2020 der økonomisk internkontroll er første prioritet.

2.2 Bakgrunnsinformasjon

Økonomisk styring i offentlige virksomheter er rettet mot å sikre god utnyttelse av de ressursene som settes inn. Gjennom økonomiplanlegging skal kommunen sørge for at begrensede ressurser blir anvendt så effektivt som mulig (Kommunal- og regionaldepartementet 2013). Kommunene har ansvaret for en forsvarlig økonomiforvaltning og en effektiv ressursutnyttelse som sikrer innbyggerne best mulig tjenestetilbud over tid. Veilederen «Økonomiplanlegging i kommuner og fylkeskommuner» skriver at kommunene selv har ansvaret for god økonomistyring. Har kommunen en sunn økonomi og et handlingsrom vil den være bedre rustet til å møte uforutsette hendelser eller innstramminger uten at det får direkte konsekvens for tjenestetilbudet. En kommune uten handlingsrom vil være nødt til å kutte tjenestetilbudet så langt de ikke har tilstrekkelig med fondsreserver fra tidligere positive driftsresultater.

Det er kommunestyret som har det øverste ansvaret for planlegging, prioritering og styring av økonomien innenfor fastsatte inntektsrammer og statlig regelverk. Det er krav i kommuneloven om å utarbeide blant annet økonomiplan og årsbudsjett, og i tillegg forskrift om årsbudsjett

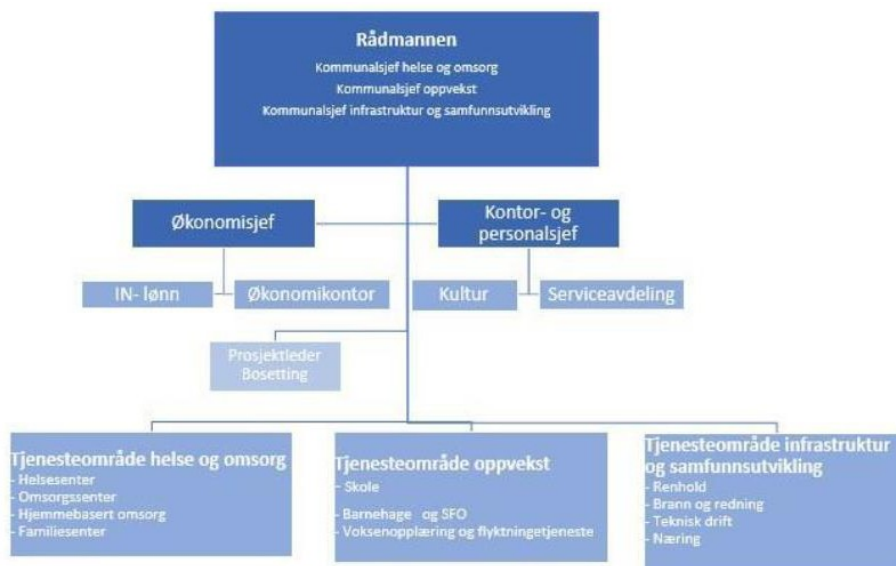
(frem til 1.1.2020) og forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. (fra 1.1.2020). Økonomiplanen tar utgangspunkt i kommunens langsiktige mål, strategier og utfordringer, og angir hvordan kommunen skal anvende sine ressurser for å nå vedtatte politiske mål. Årsbudsjettet gir en oversikt over sannsynlige inntekter og forventede utgifter, og beskriver ressursfordelingen til ulike formål. Økonomiforvaltningen og budsjettprosessene gjøres for at kommunen skal ha god styring av utgiftene til tjenesteproduksjon og oversiktlige rammer for den enkelte resultatenheter å styre den daglige driften etter. Kommunestyret har ansvaret for at årsbudsjettet overholdes, og iverksette tiltak i løpet av året dersom det er nødvendig for å opprettholde budsjettbalansen.

2.3 Kommunens organisering

Namsskogan har 846 innbyggere per 1. januar 2021 ifølge tall fra Statistisk sentralbyrå¹.

Figuren nedenfor viser organisasjonskartet til Namsskogan kommune. Administrasjonen i kommunen ledes av kommunedirektør Mildrid Hendbukt-Søbstad som har vært ansatt siden januar 2020. Kommunedirektøren fungerer som bindeleddet mellom politisk ledelse og administrasjonen. Kommunen har en 3-nivå-organisering, med kommunedirektør på nivå 1, kommunalsjefer på nivå 2 og øvrige ledere på nivå 3. Ifølge kommunens årsberetning for 2019 hadde kommunen på slutten av året 143 ansatte fordelt på 109 årsverk.

Figur 1. Organisasjonskart Namsskogan kommune



Kilde: Namsskogan kommune

¹ Statistisk sentralbyrå, tabell 07459

3 PROSJEKTDESIGN

I kapittel 3 vil revisor avgrense prosjektet og gå nærmere inn på problemstillingene i prosjektet. Kilder til revisjonskriteriene vil bli gjennomgått og metode for innsamling av data vil bli beskrevet.

3.1 Avgrensing

Revisor avgrenser økonomistyring til å omfatte årsbudsjettering med økonomiplan og tilhørende rapportering. For å ivareta hensynet til aktualitet vil undersøkelsen bli avgrenset tidsmessig til budsjettprosessen og budsjettoppfølgingen siste året. Prosjektet vil konsentrere seg om systemsiden.

3.2 Problemstillinger

Problemstillinger som skal besvares i prosjektet er følgende:

- Sikrer budsjettprosessen i Namsskogan kommune en realistisk og fullstendig budsjettering?

Sentrale områder som det er aktuelt å berøre i denne problemstillingen er om styrende dokumenter for budsjettprosessen er etablert, intern organisering av budsjettprosessen og involvering fra ansatte. Revisor vil se på om budsjettprosessen er innrettet på en måte som ivaretar krav til realisme i budsjettet. Videre vil man se på om mål og premisser for budsjettet er beskrevet, samt om risiko knyttet til enhetenes måloppnåelse er vurdert og dokumentert. Revisor vil også se på hvilke rutiner og praksis administrasjonen har for involvering av politisk nivå i budsjettprosessen.

- Har Namsskogan kommune etablert rutiner for økonomisk rapportering i tråd med lov og regelverk, og følges rapporteringsrutinene opp i praksis?

Her vil rutiner og praksis for rapportering og oppfølging, både administrativt og politisk, belyses. Det å avdekke og forebygge budsjettavvik vil også være aktuelt å ha søkelys på. Revisor vil også vurdere samspillet mellom ulike nivå i kommunens ledelse (inkludert politisk nivå) knyttet til rapportering, fremlegg av forslag om budsjettreguleringer og oppfølging av vedtak om budsjettreguleringer.

- Hvordan opplever medlemmer av kommunestyret budsjettdokumentet?
(deskriptiv)

Denne problemstillingen vil være beskrivende og det vil ikke være revisjonskriterier knyttet til den. Problemstillingen vil beskrive oppfattelsen til medlemmer av kommunestyret av budsjettokumentet. Revisor vil blant annet se på lesbarheten til dokumentet, tilgjengelighet på dokumentet, forståelsen av dokumentet og sammenhengen mellom tall og tekst.

3.3 Kilder til kriterier

Revisjonskriteriene utgjør den objektive målestokken i forvaltningsrevisjon. Revisjonskriteriene utledes fra lover, forskrifter og andre autoritative kilder samt kommunens egne retningslinjer på området. Fra 1. januar 2020 trådte ny kommunelov og nye forskrifter i kraft, som er gjeldende fra og med budsjettåret 2020.

Revisjonskriteriene i dette forvaltningsrevisjonsprosjektet vil utledes fra følgende kilder:

- Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)
- Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning (for kommuner og fylkeskommuner)
- Veileder «Økonomiplanlegging i kommuner og fylkeskommuner»
- Rapport til kommunal- og regionaldepartementet «Internkontroll i kommuner»
- Kommunes økonomireglement
- Kommunes delegeringsreglement og andre relevante reglement og rutiner
- «Økonomistyring i det offentlige» Busch, Johnsen & Vanebo, 2002

3.4 Metoder for innsamling av data

Revisor vil gjennomføre intervju med aktuelle ansatte i kommunens ledelse som har ansvar for økonomistyring i kommunen. Ansatte innen økonomifunksjonen vil være aktuelle å intervju. En spørreundersøkelse eller et gruppeintervju av ansatte med budsjettansvar kan være aktuell å gjennomføre. Revisor vil vurdere hvilken metode som er mest hensiktsmessig underveis.

Revisor vil også sende ut en spørreundersøkelse til medlemmer i kommunestyret for å ivareta politisk nivå sin involvering i økonomisk internkontroll. I tillegg vil det vurderes om det er behov for eget intervju med ordfører.

I undersøkelsen vil det også bli gjennomført dokumentanalyse av de styrende økonomidokumentene (eksempelvis tertialrapporter, årsbudsjett og økonomiplan) for å få informasjon om bestemmelsene er gode nok for å støtte ledere og ansatte i økonomistyringen.

Hanne Marit Ulseth Bjerkan


Oppdragsansvarlig revisor

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

4 KILDER

- Namsskogan kommune sin hjemmeside
- Årsberetning for Namsskogan kommune 2019

VEDLEGG 1: UAVHENGIGHETSERKLÆRING

	
Prosjekt nr: FR 1167	Kommune: Namskogan kommune
Vurdering av uavhengighet - revisors egen vurdering i forbindelse med forvaltningsrevisjonsprosjekt: Økonomisk internkontroll	
Hovedreferanse: Kommuneleien § 24-4 Forskrift om kontrollutvalg og revisjon kapittel 3 RS 200 – Formål og generelle prinsipper for revisjon av regnskaper pkt. 4 RS 220 – Villkår for revisjonsoppdrag pkt. 4, 12-13 RS 300 – Planlegging av revisjon av regnskaper pkt. 6 Standard for forvaltningsrevisjon RSK 001 pkt. 8	
Ansettelsesforhold:	Undertegnede har ikke ansettelsesforhold i andre stillinger enn Revisjon Midt-Norge SA
Medlem i styrende Organer	Undertegnede er ikke medlem av styrende organ i noen virksomhet som ovenfor nevnte kommune deltar i.
Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet, som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit	Undertegnede deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.
Nærstående	Undertegnede har ikke nærstående som har tilknytning til ovenfor nevnte kommune som har betydning for uavhengighet og objektivitet.
Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors habilitet	Før slike tjenester utføres foretas en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art i forhold til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utførelse av slik tjeneste kommer i konflikt med bestemmelsen i forskriften § 18, skal revisor ikke utføre tjenesten. Hvert enkelt tilfelle må vurderes særskilt. Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Paragrafen sier at også slike veiledninger må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger. Undertegnede har ikke yttet rådgivnings- eller andre tjenester overfor ovenfor nevnte kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.
Tjenesten under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver	Undertegnede har ikke yttet tjenester overfor ovenfor nevnte kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.
Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige	Undertegnede opptre ikke som fullmektig for ovenfor nevnte kommune.
Andre særegne forhold	Undertegnede kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til uavhengighet og objektivitet.

Trondheim, 19.02.2021

Hanne Marit Ulseth Bjerkan
Oppdragsansvarlig revisor

M Revisjon

Hovedkontor: Brugata 2, Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidtnorge.no

Prosjekt nr:
FR 1167

Kommune:
Namsskogan kommune

Vurdering av uavhengighet - revisors egenvurdering i forbindelse med forvaltningsrevisjonsprosjekt:

Økonomisk internkontroll

Hovedreferanse:

Kommuneloven § 24-4
Forskrift om kontrollutvalg og revisjon kapittel 3
RS 200 --- Formål og generelle prinsipper for revisjon av regnskaper pkt. 4
RS 220 -- Vilkår for revisjonsoppdrag pkt. 4, 12-13
RS 300 -- Planlegging av revisjon av regnskaper pkt. 6
Standard for forvaltningsrevisjon RSK 001 pkt. 8

Ansettelsesforhold:	<i>Undertegnede har ikke ansettelsesforhold i andre stillinger enn Revisjon Midt-Norge SA</i>
Medlem i styrende Organer	<i>Undertegnede er ikke medlem av styrende organ i noen virksomhet som ovenfor nevnte kommune deltar i.</i>
Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet, som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit	<i>Undertegnede deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.</i>
Nærstående	<i>Undertegnede har ikke nærstående som har tilknytning til ovenfor nevnte kommune som har betydning for uavhengighet og objektivitet.</i>
Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors habilitet	<p>Før slike tjenester utføres foretas en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art i forhold til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med bestemmelsen i forskriften § 18, skal revisor ikke utføre tjenesten. Hvert enkelt tilfelle må vurderes særskilt.</p> <p>Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Paragrafen sier at også slike veiledninger må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger.</p> <p><i>Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor ovenfor nevnte kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.</i></p>
Tjenesten under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver	<i>Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor ovenfor nevnte kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.</i>
Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige	<i>Undertegnede opptre ikke som fullmektig for ovenfor nevnte kommune.</i>
Andre særegne forhold	<i>Undertegnede kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til uavhengighet og objektivitet.</i>

Trondheim, 19.02.2021

Hanne Marit Ulseth Bjerkan
Oppdragsansvarlig revisor

Forespørsel om deltakelse forvaltningsrevisjon med eierskapskontroll i Indre Namdal IKT IKS

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Namsskogan kommune

Møtedato

17.03.2021

Saknr

08/21

Saksbehandler Einar Sandlund**Arkivkode** FE - 037, TI - &58**Arkivsaknr** 21/93 - 2

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalget ønsker å delta i prosjektet og legger til grunn at 3 av eierkommunene; Høylandet, Grong, og Lierne, deltar.
2. Kontrollutvalget slutter seg til problemstillingene i prosjektplan datert 25.02.2021.
3. Kontrollutvalget ber om å få oppdatert prosjektplan mht. beregnet timeressurs og leveringstidspunkt til behandling når den foreligger.
4. Kontrollutvalget skal orienteres underveis for å kunne ta stilling til evt. behov for endringer i prosjektplanen.

Vedlegg

Særutskrift - kontrollutvalget i Høylandet kommunes sak 2/21 Bestilling av eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon IKT Indre Namdal IKS
IKTIN-prosjektplan Høylandet

Saksopplysninger

Det har kommet invitasjon fra kontrollutvalget i Høylandet kommune om Namsskogan vil delta i eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon av Indre Namdal IKT IKS(Iktin), jfr. vedlegg. Selskapet har p.t.6 eiere med like eierandeler, Namsskogan, Lierne, Grong, Høylandet, Røyrvik og Snåsa. De to siste har hhv. takket nei til å delta i eierskapskontroll/forvaltningsrevisjon og vedtatt å gå ut av selskapet 31.12.21. Lierne og Grong behandler prosjektdeltagelse hhv. 9. og 24.03. Det er således 4 kommuner igjen som deltakere i eierskapskontrollen og forvaltningsrevisjonen.

Kommunestyret behandlet planene for hhv. eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon 15.12.20. Plan for eierskapskontroll har IKT Indre Namdal IKS som 1. prioritering og Namdal Rehabilitering IKS og Namas Vekst AS som de neste.

Plan for forvaltningsrevisjon har prioritert økonomisk internkontroll (som er bestilt og igangsatt), mens følgende er listet som aktuelle i uprioritert rekkefølge:

- *Helse- og omsorgstjenesten: kvalitet i tjenesten*
- *Grunnskolen: kvalitet, kompetanse og mobbing*
- *HMS/sykefraværsoppfølging i helse og omsorg*
- *Arbeidsgiverpolitikk, ledelse og kompetanseutvikling.*
- *Forvaltningsrevisjon i selskap hvor andre kommuner vedtar dette og Namsskogan kommune er medeier.*

I valgperioden 2020 - 2023 har kommunen 740 timer til forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og undersøkelser. Av dette er ca. 310 timer disponert (ROV-analyse og forvaltningsrevisjon økonomisk internkontroll) som medfører at ca. 430 timer gjenstår. Eierskapskontroll vil som regel utgjøre ca. 100 timer; som belastes den enkelte kommune. En felles forvaltningsrevisjon er på ca. 300 timer +/-, mer hvis prosjektet er omfattende m.v. Timene fordeles i utgangspunktet likt mellom deltakerkommunene, hvis ikke noen problemstillinger er spesifikke for en enkelt kommune.

Eierskapskontrollen vil undersøke hvordan kommunen utøver eierskapet i IKT Indre Namdal IKS i tråd med relevante anbefalinger for eierstyring og kommunens egen

eierstrategi.

Forvaltningsrevisjonen tar utgangspunkt i GDPR og vil se på om ansvars- og arbeidsfordelingen for informasjonssikkerheten klarlagt mellom IKT Indre Namdal IKS og kommune, samt om IKT Indre Namdal IKS følger kravene til håndtering av informasjonssikkerheten. Ansvar for GDPR er hos den enkelte kommune og forvaltningsrevisjonen vil berøre kommunen; det er litt uklart hvordan ansvaret og oppgavefordelingen er mellom den enkelte kommune og selskapet.

Føringer for forvaltningsrevisjonen er om IKT Indre Namdal IKS i samarbeid med deltakerne ivaretar informasjonssikkerheten på en tilfredsstillende måte. Herunder ansvars- og arbeidsfordelingen mellom selskapet og deltakerkommunene når det gjelder informasjonssikkerhet, prosesser og rutiner for å ivareta informasjonssikkerhet og GDPR (personvernregler)

Forvaltningsrevisjon i selskapet IKT Indre Namdal IKS vil berøre enkelte kommune. Forvaltningsrevisjonen tar utgangspunkt i GDPR. Kravene til informasjonssikkerhet er ivaretatt i regelverket om GDPR og vil derfor ikke bare handle om personopplysninger, men om hele informasjonssystemet.

Prosjektet gjennomføres via intervju, gjennomgang av styringsdokumenter og informasjonssikkerhetsdokumentasjon, samt evt. andre metoder som måtte være relevante. Revisjonskriterier og kilder til disse fremgår av prosjektplanen. Konkret beregning av leveringstidspunkt og timeressurs vil revisjonen komme tilbake til når siste kommune har vedtatt prosjektplan.

Vurdering

Sekretariatet viser til de vedtak som er gjort i plan for eierskapskontroll hvor IKTIN er gitt 1. prioritet, samt plan for forvaltningsrevisjon hvor det er vedtatt at en kan delta i forvaltningsrevisjon i selskap hvor andre kommuner vedtar dette og Namsskogan kommune er medeier. Dette er tilfelle når det gjelder IKTIN. Selskapet leverer og ivaretar på kommunens vegne helt sentrale og grunnleggende funksjoner for kommunen som organisasjon, OG av særdeles viktighet for tjenester som kommunen leverer mot den enkelte bruker/innbygger hvor personvernet står sentralt.

På denne bakgrunn anbefaler sekretariatet at kontrollutvalget vedtar å delta i eierskapskontrollen og forvaltningsrevisjonen av IKTIN, jfr. vedlegg.

Kontrollutvalget bør kunne legge til grunn at, utenom Namsskogan, at 3 av eierkommunene; Høylandet, Grong og Lierne deltar i prosjektet. Det gjør at ressursbruken vil kunne forsvares ut fra den totale timeressurs kommunen i valgperioden har til rådighet. Revisjonen bes således om å oppdatere prosjektplanen mht. beregnet timeressurs og leveringstidspunkt og at denne forelegges deltagerkommunenes kontrollutvalg til behandling.

Kontrollutvalget må underveis evt. orienteres for å kunne ta stilling til evt. behov for endringer i prosjektplanen.

Kontrollutvalget anbefales til slutt forøvrig å slutte seg til den fremlagte prosjektplans problemstillinger m.v. datert 25.02.2021.

Bestilling av eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon IKT Indre Namdal IKS

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Høylandet kommune

Møtedato

09.02.2021

Saknr

02/21

Saksbehandler Jorunn Sund

Arkivkode FE - 037, TI - &58

Arkivsaknr 21/58 - 1

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalget vedtar prosjektet på prioriteringslisten igangsatt.
2. Kontrollutvalget ber sekretær utarbeide bestilling til revisor.
3. Kontrollutvalget ber sekretær sende en forespørsel til de øvrige eier kommunene om å delta i prosjektet.

Behandling:

Forslag i møte:

1. Kontrollutvalget bestiller eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon av IKT Indre Namdal IKS.
2. Prosjektplan legges frem i neste møte.
3. Kontrollutvalget ber sekretær sende en forespørsel til de øvrige eier kommunene om å delta i prosjektet.
4. Prosjektet bør inneholde:

Eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon i IKT Indre Namdal IKS.

Forvaltningsrevisjon:

Ivaretar IKT Indre Namdal i samarbeid med deltakerkommunene informasjonssikkerhet på en tilfredsstillende måte.

- Arbeids- og ansvarsfordeling mellom selskapet og deltakerkommunene innenfor informasjonssikkerhet
- Prosesser og rutiner for å ivareta informasjonssikkerhet
- GDPR (personvernregler)

Eierskapskontroll

Hvordan utfører kommunen sitt eieransvar?

Er det oversiktlig hva en kommune betaler for? Får kommunen det man betaler for?

Ansvarsforhold og rutiner for blant annet brukerrettigheter, roller og kvalitetssikring i systemet. Rutiner som sikrer arkivdokumenter og informasjonssikkerhet. Hvordan er dette ivaretatt i det elektroniske systemet.

Enstemmig

Vedtak:

1. Kontrollutvalget bestiller eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon av IKT Indre Namdal IKS.
2. Prosjektplan legges frem i neste møte.

3. Kontrollutvalget ber sekretær sende en forespørsel til de øvrige eier kommunene om å delta i prosjektet.
4. Prosjektet bør inneholde:

Eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon i IKT Indre Namdal IKS.

Forvaltningsrevisjon:

Ivaretar IKT Indre Namdal i samarbeid med deltakerkommunene informasjonssikkerhet på en tilfredsstillende måte.

- Arbeids- og ansvarsfordeling mellom selskapet og deltakerkommunene innenfor informasjonssikkerhet
- Prosesser og rutiner for å ivareta informasjonssikkerhet
- GDPR (personvernregler)

Eierskapskontroll

Hvordan utfører kommunen sitt eieransvar?

Er det oversiktlig hva en kommune betaler for? Får kommunen det man betaler for?

Ansvarsforhold og rutiner for blant annet brukerrettigheter, roller og kvalitetssikring i systemet. Rutiner som sikrer arkivdokumenter og informasjonssikkerhet. Hvordan er dette ivare tatt i det elektroniske systemet.

Ikke trykte vedlegg

Plan for forvaltningsrevisjon 2020-2023

Saksopplysninger

Kontrollutvalget har prioritert eierskapskontroll slik:

IKT Indre Namdal IKS

Namdal rehabilitering IKS

Kontrollutvalget har prioritert forvaltningsrevisjon slik:

- Personalarbeid.
- Driftsøkonomi
- Offentlige anskaffelser (fokus på prosesser og effektiv organisering av innkjøp.)
- Interkommunal samarbeid innen PPT og barnevern
- IKT indre Namdal IKS (Forvaltningsdel m/eierskapskontroll)

Kommunestyret sluttet seg enstemmig i sak 63/20 til kontrollutvalgets prioriteringer og ga kontrollutvalget myndighet til å gjøre endringer i planperioden.

Eierskap:

En eierskapskontroll handler om hvordan kommunen utøver eierskapet sitt og hvordan kommunen bruker årsmøter/generalforsamlinger til å utøve eierskapet.

Forvaltning:

IKT Indre Namdal IKS ivaretar IKT oppgaver for Høylandet kommune. Dette selskapet har en viktig funksjon i kommunens arbeid med digitalisering og innføring av velferdsteknologi, samt å ivareta IKT på flere områder i kommunen.

Bruken av IKT og digitalisering endrer utførelsen av oppgaver og gir i mange sammenhenger en effektiviseringsgevinst. IKT systemer berører personvern og behandling av sensitive personopplysninger.

Vurdering

Det synes naturlig å igangsette det første prosjektet på prioriteringslisten for eierskapskontroll og innlemme forvaltningskontroll som en del av en større kontroll. Utvalget anbefales å tiltre forslaget til vedtak.

sekretær sender en forespørsel til de øvrige eier kommunene om å delta i prosjektet.



Høylandet kommune

Februar 2021

Prosjekt-ID

1 SAMMENDRAG AV PROSJEKTPLAN

Problemstilling	<ol style="list-style-type: none">1. Utøver Høylandet kommune eierskapet i IKT Indre Namdal IKS i tråd med relevante anbefalinger for eierstyring?2. Er ansvars- og arbeidsfordelingen for informasjonssikkerheten klarlagt mellom IKT Indre Namdal IKS og Høylandet kommune?3. Følger IKT Indre Namdal IKS kravene til håndtering av informasjonssikkerhet?
Kilder til kriterier	<ul style="list-style-type: none">• Kommunenes sentralforbund sine anbefalinger for god eierstyring• NUES – Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse – norsk anbefaling om eierstyring og selskapsledelse• Personvernforordningen som er tatt inn i lov om personopplysninger• Veiledere fra Datatilsynet om personvern og GDPR• Avtaler/kontrakter
Metode	<ul style="list-style-type: none">• Styringsdokumenter• Dokumentasjon om informasjonssikkerhet• Intervju• Eventuelt andre metoder
Tidsplan	<ul style="list-style-type: none">• Antall timer vil avhenge av hvor mange kommuner som deltar i forvaltningsrevisjonen. Anslag 200-300 timer for Høylandet• Levering til sekretær 6 måneder etter at siste kommune har vedtatt prosjektplanen
Prosjektteam	<p>Oppdragsansvarlig revisor: Margrete Haugum, margrete.haugum@revisjonmidtnorge.no</p> <p>Prosjektmedarbeider: Merete Montero, merete.montero@revisjonmidtnorge.no</p> <p>Gunnar Haave Haugum, gunnar.haugum@revisjonmidtnorge.no</p> <p>Styringsgruppe:</p> <ul style="list-style-type: none">• Arve Gausen• Tor-Arne Stubbe <p>Revisor vil underveis vurdere å innhente ekstern bistand</p>
Uavhengighets-erklæring	Ingen av de involverte revisorer vil få habilitetsproblemer ved gjennomføringen av prosjektet.

	Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors uavhengighetserklæring er vedlagt prosjektplanen.
Kontaktperson Høylandet kommune	Rådmann eller den som rådmannen delegerer
Kontaktperson i IKT Indre Namdal IKS	Daglig leder

2 MANDAT

I dette kapittelet vil bestillingen bli utdypet og bakgrunnsinformasjon for prosjektet gjennomgått.

2.1 Bestilling

I kontrollutvalget i Høylandet kommune sitt møte den 09.02.2021, sak 2/21 bestilte kontrollutvalget en eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon av IKT Indre Namdal IKS. Eierskapskontrollen er prioritert i plan for eierskapskontroll 2020-2024 og forvaltningsrevisjon er prioritert i plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024. Kontrollutvalgets føringer for eierskapskontrollen er at den skal undersøke hvordan kommunen utfører sitt eieransvar, om det er oversiktlig hva kommunen betaler for og om kommunen får det den betaler for. Føringer for forvaltningsrevisjonen er om IKT Indre Namdal IKS i samarbeid med deltakerne ivaretar informasjonssikkerheten på en tilfredsstillende måte. Herunder ansvars- og arbeidsfordelingen mellom selskapet og deltakerkommunene når det gjelder informasjonssikkerhet, prosesser og rutiner for å ivareta informasjonssikkerhet og GDPR (personvernregler).

Ettersom IKT Indre Namdal er et interkommunalt selskap er det ønskelig at flere av eierkommunene deltar i forvaltningsrevisjonen, som vil være felles for kommunene. Eierskapskontrollen vil være spesifikk for den enkelte kommune med unntak av eierkommunenes felles utøvelse av eierskapet i representantskapet (tilsvarer generalforsamling i et aksjeselskap) i selskapet.

Temaet forvaltningsrevisjon i selskapet IKT Indre Namdal IKS vil berøre kommunene i sterk grad og derfor vil den enkelte kommune bli involvert i forvaltningsrevisjonen.

2.2 Bakgrunnsinformasjon

2.2.1 IKT Indre Namdal IKS

IKT Indre Namdal IKS er et interkommunalt selskap eid av Høylandet, Rørvik, Namsskogan, Grong, Lierne og Snåsa. Selskapet forvalter IKT-løsninger for sine eierkommuner. Snåsa har vedtatt å gå ut av selskapet.

Selskapets formål er:

Selskapet skal i samråd med eierne arbeide for å utvikle bruken av systemer for informasjons- og kommunikasjonsteknologi tjenester hos eierne. Selskapet skal på vegne av eierne være juridisk avtalepart overfor leverandører i den hensikt å oppnå rabatter og storkundefordeler. Selskapet skal utvikle egen kompetanse på bruken av felles applikasjoner, tilby eierne brukerstøtte og tilpasninger av valgte systemer og være en pådriver i bruken av EDB-løsninger. Selskapet skal være eiernes kontaktledd mot leverandørene ut fra at eierne tegner avtaler med selskapet om bruk av valgte applikasjoner. Selskapet skal være utviklingspart for eierne på de valgte tekniske løsninger. Selskapet kan etter nærmere vedtak

av styret prise visse tjenester og således ha egne inntekter. Selskapet har anledning til å ta på seg konsulentoppdrag for andre, når oppdragsgiver betaler for tjenesten og det ikke går ut over selskapets hovedoppgaver. Til gjennomføring av spesielle prosjekt utenom selskapets ordinære arbeidsoppgaver, blir det søkt finansiering mellom medlemmene eller andre som spesielt ønsker prosjektet gjennomført. Selskapet kan delta i samarbeid med andre selskap/organisasjoner.

Selskapet ble stiftet i 2003 og har forretningsadresse i Grong kommune og postadresse i Røyrvik kommune. I følge selskapsregistreringen i brønnøysundregisteret har eierkommunene en like store eierandeler i selskapet, 16 2/3 prosent.

Ifølge selskapets hjemmeside har oppgavene siden oppstarten av selskapet i stor grad vært knyttet til prosjekter for innføring av nye fellesløsninger for eierkommunene. Innføring av nye løsninger er fortsatt en stor del av selskapets arbeidsoppgaver, men også drift og videreutvikling av eksisterende løsninger. Selskapet utfører også enkeltvis tjenester for kommunene ved behov.

I årsmeldingen for 2018 informeres det om at fra oppstarten av selskapet ble jobbet med prosjekter for innføring av fellesløsninger for kommunene. Nå er en stor del av de 50 systemene med tilhørende støttesystemer fellesløsninger. Selskapets aktivitet har endret seg til å bli mer en driftsorganisasjon med hovedvekt på drift av eksisterende løsninger. Utfordringen for selskapet er å ha ressurser til å gjennomføre nye prosjekter, samtidig som eksisterende løsninger skal driftes og vedlikeholdes. Trenden de siste årene har vært at kravet til informasjonsdeling mellom ulike fagapplikasjoner har økt, noe som kompliserer prosjektgjennomføringen. Den daglige driften av eksisterende løsninger omfatter vedlikehold/oppgradering, utvikling, brukerstøtte og feilretting. Selskapet bruker også mye tid på bistand av brukere og superbrukere i kommunene på ulike løsninger. I tillegg til drift av fellesløsninger har selskapet driftet lokal infrastruktur for to av kommunene gjennom en avtale om fast tjenestekjøp.

Når det gjelder GDPR står det i årsmeldingen at i 2018 har kommunene og IKT Indre Namdal IKS gjennomført et fellesprosjekt hvor man har innarbeidet en rekke styringsdokumenter som er nødvendige for etterlevelse av de nye kravene.

Årsmeldingen for 2018 refererer til selskapsavtalens §4 når det gjelder ansvarsområde. Her heter det:

Selskapet skal i samråd med eierne arbeide for å utvikle bruken av systemer for informasjons- og kommunikasjonsteknologitjenester hos eierne. Selskapet skal på vegne av eierne være juridisk avtalepart overfor leverandører i den hensikt å oppnå rabatter og storkundefordeler. Selskapet skal utvikle egen kompetanse på bruken av felles applikasjoner, tilby eierne brukerstøtte og tilpasninger av valgte systemer og være en pådriver i bruken av EDB-løsninger. Selskapet skal være eiernes kontaktledd mot

leverandørene ut fra at eierne tegner avtaler med selskapet om bruk av valgte applikasjoner. Selskapet skal være utviklingspart for eierne på de valgte tekniske løsninger.

Selskapet kan etter nærmere vedtak av styret prise visse tjenester og således ha egne inntekter. Selskapet har anledning til å ta på seg konsulentoppdrag for andre, når oppdragsgiver betaler for tjenesten og det ikke går ut over selskapets hovedoppgaver.

Til gjennomføring av spesielle prosjekt utenom selskapets ordinære arbeidsoppgaver, blir det søkt finansiering mellom medlemmene eller andre som spesielt ønsker prosjektet gjennomført.

Selskapet kan delta i samarbeid med andre selskap/organisasjoner.

2.2.2 Informasjonssikkerhet

Informasjonssikkerhet og datasikkerhet er nært beslektede begreper. Datasikkerhet omhandler den elektroniske behandlingen av data, mens informasjonssikkerhet er et litt videre begrep som også inkluderer data oppbevart i papirform. Den nye personvernforordningen, forkortet til GDPR, trådte i kraft 25.05.2018. Den gjelder all elektronisk databehandling av personopplysninger og ikke-elektronisk behandling av personopplysninger når de er satt i register. I GDPR-regelverket står informasjonssikkerhet sentralt og bestemmelsene er på mange områder overførbare til annen informasjon enn bare personopplysninger.

Informasjonssikkerhet handler om at personopplysninger må sikres på en tilfredsstillende måte. Informasjonssikkerhet handler om:

- Integritet – nøyaktige og fullstendige opplysninger sikret mot uautorisert endring
- Konfidensialitet – sikre at kun autoriserte brukere har tilgang
- Tilgjengelighet – sikre at opplysningene er tilgjengelig for autoriserte personer ved behov

For å ivareta informasjonssikkerheten stilles det større krav til dokumentasjon av prosesser, sikkerhetsløsninger, IT-systemer og opplæring av ansatte. GDPR skjerper kravene til internkontroll. Personvernforordningen stiller strengere krav enn tidligere til håndtering av avvik.

Det kan listes opp ulike krav som skal ivaretas:

- Krav til konfigurering av IT-systemer
- Krav om signering av taushetserklæring
- Krav om fysisk sikring
- Opplæring av ansatte
- Sikring av konfidensialitet
- Sikring av integritet
- Tilgjengelighet og backup løsninger
- Jevnlige sikkerhetsrevisjoner
- Prosedyrer for avvikshåndtering
- Tilgangsstyring og logging av autorisert og uautorisert bruk

- Vurdere sikkerhet hos leverandører og andre som opplysninger overføres til
- Risikovurdering av informasjonssystemer

I personvernforordningen skilles det på rollene som behandlingsansvarlig og databehandler.

Behandlingsansvarlig – den eller de virksomhetene som bestemmer formålet med behandlingen av personopplysningene og hvilke hjelpemidler som skal brukes (hvorfor og hvordan personopplysningene skal brukes). I dette tilfellet vil det være den enkelte kommune.

Databehandler – virksomheter som behandler personopplysninger på vegne av den behandlingsansvarlige. I dette tilfellet vil det blant annet være IKT Indre Namdal IKS og leverandører av applikasjoner¹.

Artikkel 5 i personvernforordningen stiller opp grunnkrav for å behandle personopplysninger. Det er tre prinsipielle krav: Lovlig, rettferdig og åpenhet. Det stilles krav til at registreringen skal ha et formål og at det finnes en hjemmel for dette formålet. De opplysningene som skal registreres skal være *tilstrekkelig og relevante*. Det betyr at det ikke skal behandles flere opplysninger enn nødvendig og ikke lagres lengre enn nødvendig. Opplysningene skal være korrekte og oppdatert og de skal være tilstrekkelig sikret. Gjennom internkontroll skal man dokumentere at reglene følges. Alle offentlige virksomheter skal ha personvernombud.

Personvernforordningen stiller følgende dokumentasjonskrav til behandlingsansvarlig og databehandlere:

Tabell 1. Dokumentasjonskrav

Behandlingsansvarlig	Databehandler
Vedlikeholde oversikt over behandlinger	Vedlikeholde oversikt over behandlinger
Risikovurdering og tilfredsstillende teknisk og organisatoriske tiltak.	Risikovurdering og tilfredsstillende tekniske og organisatoriske tiltak
Etterleve og demonstrere etterlevelse av personvernprinsippene	
Konsekvensutredning dersom høy risiko	
Innebygd personvern	

¹ Applikasjon er en programvare som benytter datamaskinens ressurser til en oppgave som brukeren ønsker utført, for eksempel tekstbehandlere, regneark og nettlesere.

Ut over kravene til dokumentasjon stilles det også en rekke krav til rutiner og retningslinjer.

- Kartlegging av personopplysninger
- Identifisere formålet med behandlingen
- Hjemmelsgrunnlag for behandlingen
- Vurdere om formålet er i samsvar med hjemmelen
- Vurdering av opplysningers kvalitet
- Retting og sletting av personopplysninger
- Oppfyllelse av informasjonsplikt ved innhenting av opplysninger
- Innsyn
- Utlevering av opplysninger
- Overføring av opplysninger til tredjeland
- Inngåelse av databehandleravtale
- Gjennomføring av kontrolltiltak overfor ansatte
- Innsyn i epost
- Bruk av epost, post på mobil, makulering og utskrift
- Avviksmeldinger og oppfølging
- Inngåelse av taushetserklæringer
- Gjennomføring av risikovurderinger
- Tilgang og avvikling av tilganger til IT-systemer

Noen av disse kravene ligger til både behandlingsansvarlig og databehandler. Samtidig er det slik at IKT Indre Namdal IKS ivaretar oppgaver for kommunene, noe som stiller krav til en tydelig ansvarsfordeling mellom selskapet og den enkelte kommune.

2.3 Selskapets og kommunens organisering

I følge hjemmesiden har selskapet tre ansatte med kontorsted Rørvik og Snåsa.

På hjemmesiden til Høylandet kommune finnes det en personvernerklæring

www.hoylandet.kommune.no/tjenester/administrasjon/personvernombud. Det opplyses om at Marit Grannes ved servicekontoret er personvernombud. Det går videre fram at rådmannen er IKT-ansvarlig.

3 PROSJEKTDESIGN

I dette kapitlet presenteres revisors forslag til forvaltningsrevisjonsprosjekt med avgrensninger, problemstillinger, kilder til revisjonskriterier og metode.

3.1 Avgrensning

Prosjektet er sammensatt av en eierskapskontroll og en forvaltningsrevisjon. Eierskapskontrollen retter seg mot Høylandet kommune som eier og utøvelsen av eierskapet i representantskapet sammen med de andre eierne. Eierskapskontrollen tar utgangspunkt i Kommunenes Sentralforbund sine anbefalinger for god eierstyring og det gjøres et utvalg av anbefalingene som er relevant for interkommunale selskaper.

Forvaltningsrevisjonen tar utgangspunkt i GDPR. Kravene til informasjonssikkerhet er ivaretatt i regelverket om GDPR og vil derfor ikke bare handle om personopplysninger, men om hele informasjonssystemet.

Ansvar for GDPR ligger hos kommunene og således vil forvaltningsrevisjonen også berøre kommunen som den ansvarlige. I tillegg er det litt uklart for revisor hvordan oppgave- og ansvarsfordelingen er mellom hver enkelt kommune og selskapet.

3.2 Problemstillinger

4. Utøver Høylandet kommune eierskapet i IKT Indre Namdal IKS i tråd med relevante anbefalinger for eierstyring?
5. Er ansvars- og arbeidsfordelingen for informasjonssikkerheten klarlagt mellom IKT Indre Namdal IKS og Høylandet kommune?
6. Følger IKT Indre Namdal IKS kravene til håndtering av informasjonssikkerhet?

Eksempelvis kan dette handle om:

- Kartlegging av personopplysninger
- Tilgangsstyring og -kontroll
- Databehandleravtaler (kommune-selskap-leverandør)
- Avviksmelding og oppfølginger
- Opplæring av ansatte
- Taushetserklæringer
- Risikovurdering
- Internkontroll og dokumentasjonskrav

3.3 Kilder til kriterier

Følgende kilder til revisjonskriterier legges til grunn for arbeidet.

- Kommunenes sentralforbund sine anbefalinger for god eierstyring

- NUES – Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse – norsk anbefaling om eierstyring og selskapsledelse
- Personvernforordningen som er tatt inn i lov om personopplysninger
- Veiledere fra Datatilsynet om personvern og GDPR
- Avtaler/kontrakter

3.4 Metoder for innsamling av data

Til eierskapskontrollen vil det bli hentet data fra styringsdokumenter i selskapet og kommunens styringsdokumenter og politiske vedtak. Det er aktuelt å innhente dokumentasjon fra representantskapsmøter og styremøter for de to siste årene. Det vil også bli gjennomført intervjuer med kommunens eierrepresentant. Dette er skriftlig dokumenter som antas å beskrive forhold som problemstillingene etterspør.

I forvaltningsrevisjonen av selskapet tas det utgangspunkt i selskapets dokumentasjon knyttet til informasjonssikkerhet og oppfylling av kravene i GDPR. Aktuelle dokumenter er retningslinjer og rutinebeskrivelse, avviksmeldinger, logger for tilgangsstyring, databehandleravtaler og andre relevante dokumenter. Det blir gjennomført intervju med daglig leder og eventuelt de andre ansatte i selskapet.

Etter datainnsamlingen hos selskapet er det naturlig å følge opp med intervju med rådmannen og personvernombudet i kommunen og eventuelt innsamling av dokumentasjon fra den enkelte kommune. Dette for å undersøke arbeids- og ansvarsfordelingen mellom selskapet og kommunen, for dermed å undersøke om alle kravene blir ivaretatt.


Revisor vil vurdere andre metoder for å undersøke informasjonssikkerhet underveis i arbeidet.

Steinkjer 25.02.2021

Margrete Haugum

Oppdragsansvarlig revisor

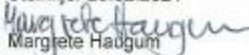
VEDLEGG 1: UAVHENGIGHETSERKLÆRING

	
Prosjekt nr:	Kommune:
	Høylandet kommune med flere
Vurdering av uavhengighet - revisors egen vurdering i forbindelse med forvaltningsrevisjonsprosjekt: IKT Indre Namdal IKS	

Hovedreferanse: Kommune-loven § 24-4 Forskrift om kontrollutvalg og revisjon kapittel 3 RS 200 – Formål og generelle prinsipper for revisjon av regnskaper pkt. 4 RS 220 – Vilkår for revisjonsoppdrag pkt. 4, 12-13 RS 300 – Planlegging av revisjon av regnskaper pkt. 6 Standard for forvaltningsrevisjon RSK 001 pkt. 8
--

Ansettelsesforhold:	<i>Undertegnede har ikke ansettelsesforhold i andre stillinger enn Revisjon Midt-Norge SA</i>
Medlem i styrende Organer	<i>Undertegnede er ikke medlem av styrende organ i noen virksomhet som overfor nevnte kommune deltar i.</i>
Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet, som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit	<i>Undertegnede deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.</i>
Nærstående	<i>Undertegnede har ikke nærstående som har tilknytning til ovenfor nevnte kommune som har betydning for uavhengighet og objektivitet.</i>
Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors habilitet	<p><i>Før slike tjenester utføres foretas en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art i forhold til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med bestemmelsen i forskriften § 18, skal revisor ikke utføre tjenesten. Hvert enkelt tilfelle må vurderes særskilt.</i></p> <p><i>Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Paragrafen sier at også slike veiledninger må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger.</i></p> <p><i>Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor ovenfor nevnte kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.</i></p>
Tjenesten under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver	<i>Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor ovenfor nevnte kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.</i>
Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige	<i>Undertegnede opptrer ikke som fullmektig for ovenfor nevnte kommune.</i>
Andre særegne forhold	<i>Undertegnede kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til uavhengighet og objektivitet.</i>

Steinkjer 25.02.2021


 Margrete Haugum
 Styringsgruppe



Hovedkontor: Brugata 2, Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidtnorge.no

Innspill - Forum for Kontroll og Tilsyn sin mal til kontrollutvalgets uttalelse årsregnskap

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Namsskogan kommune

Møtedato

17.03.2021

Saksnr

Saksbehandler Einar Sandlund

Arkivkode FE - 216

Arkivsaknr 21/124-1

Forslag til vedtak

Saken tas til orientering.

Vedlegg

Forum for Kontroll og Tilsyn, veileder og mal kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap og -beretning

NKRF - Høringssvar til FKT sin mal for kontrollutvalgets årsregnskapsuttalelse

Saksopplysninger

§ 3 i forskrift for kontrollutvalg og revisjon sier blant annet:

Kontrollutvalget skal uttale seg til kommunestyret eller fylkestinget om årsregnskapene og årsberetningene før formannskapet eller fylkesutvalget innstiller til vedtak.

FKT har utarbeidet en mal, med vedlegg, for kontrollutvalgenes uttalelse til kommunenes årsregnskap. NKRF har avgitt uttalelse til FKT sin mal, jfr. vedlegg.

Vurdering

En viser til vedleggene og forskriftens § 3. Kontrollutvalget skal avgi uttalelse som nevnt i forskriften. Kontrollutvalget skal ikke drive revisjon. For årsregnskapet 2020 avga kontrollutvalget uttalelse som vist i vedlegg. Sekretariatet har vært, og er foreløpig av den oppfatning, at kontrollutvalgets uttalelse må tilpasses den enkelte kommunes årsregnskap/-beretning og revisjon av den.

Saken legges frem for diskusjon i kontrollutvalget med forslag om å ta den til orientering, om ikke kontrollutvalget ut fra sin diskusjon skulle vedta noe annet.



FORUM FOR KONTROLL OG TILSYN



VEILEDER OG MAL

Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap og årsberetning

Veileder til kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap og årsberetning.

Innhold

Veileder til kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap og årsberetning	2
1. Innledning.....	3
2. Ansvar for økonomiforvaltningen, årsregnskap og årsberetning	4
2.1 Ansvar for økonomiforvaltningen	4
2.2 Ansvar for årsregnskap og årsberetning	6
3. Formålet med kontrollutvalgets uttalelse	7
4. Grunnlaget for uttalelsen.....	7
5. Vurdering av årsregnskap og årsberetning/budsjettavvik	8
6. Vurdering av økonomiforvaltningen og internkontrollen	9
7. Vurdering av den kommunale økonomiske bærekraften (KØB)	13
8. Vurdering av ikke-økonomiske krav i årsberetningen	15
9. Vurdering av revisjonen sitt arbeid	16
VEDLEGG 1	17
Mal for kontrollutvalet sin uttale til årsregnskap og årsmelding 20xx	17
VEDLEGG 2	19
Dokumentasjon til saksframlegg eller vedlegg til uttalen	19
1. Innleiing	19
2. Ansvar for økonomiforvaltninga.....	19
3. Formål med kontrollutvalet sin uttale.....	19
4. Grunnlag for uttalen	19
5. Vurdering av årsregnskapen og årsmelding	20
5.1 Revisjonsmeldinga	20
5.2 Årsregnskapen	21
6. Vurdering av økonomiforvaltninga og internkontrollen	22
7. Vurdering av den kommunale økonomiske bærekrafta (KØB)	25
7.1 Økonomisk handleevne.....	25
7.2 Realistiske planar	26
7.3 Forvaltning av finansielle midlar og gjeld utan vesentleg finansiell risiko	27
7.4 Vurdering av likviditet	27
8. Vurdering av ikkje-økonomiske krav i årsmeldinga.....	28
9. Vurdering av revisjonen sitt arbeid	29

EGET VEDLEGG (excel-fil) Formler for tallanalyse, ref. vedlegg 2, pkt 7.1-7.4

1. Innledning

Bakgrunn og formål

Dagens kommunelov stiller en rekke nye og grunnleggende krav til økonomiforvaltning og bærekraft i kommunen. Økonomisk handleevne må ivaretas over tid, og planer for egen virksomhet og økonomi skal være realistiske. For å sikre at kommunen ivaretar sitt ansvar, stiller kommuneloven blant annet krav om at kommunestyret selv vedtar finansielle måltall eller «handlingsregler» for utviklingen av kommunens økonomi.

I årsberetningen skal det blant annet redegjøres for forhold som er viktige for å bedømme den kommunale økonomiske utviklingen og stillingen. Dagens kommunelov inneholder i tillegg et nytt krav som innebærer at det i årsberetningen må gis en vurdering av om økonomisk utvikling og stilling ivaretar den økonomiske handleevnen over tid.

Kontrollutvalget skal avgi uttalelse til kommunestyret om årsregnskapet og årsberetningen. Kontrollutvalgets plikt til å avgi uttalelse til årsberetningen er ny, og skal iverksettes fra regnskapsåret 2020, jfr. kommuneloven § 14-3.

FKTs formål med veilederen er å bidra til at kontrollutvalgene styrker sin kontrollfunksjon ved å heve nivået på uttalelsen til kommunestyret. På sikt ønsker vi også å bidra til en felles måte skrive uttalelsene på, slik at praksis blir mer ensartet over hele landet.

I veilederen skiller vi mellom hva uttalelsen bør inneholde og hva den kan inneholde. Hva som bør med i uttalelsen er for det første knyttet til årsregnskapet, innholdet i revisjonsberetningen, tallstørrelser i regnskapet og budsjettavvik. Dagens kommunelov framhever kontrollutvalgets påse-ansvar for økonomiforvaltningen som et særskilt ansvar ved siden blant annet regnskapsrevisjon. Derfor mener vi at det bør være nærliggende å vurdere forhold i økonomiforvaltningen som sentrale moment i kontrollutvalgets uttalelse til årsberetningen. Veilederen beskriver hvordan dette kan gjøres.

I høringsrunden har vi fått flere tilbakemeldinger på at veilederen er for omfattende og faglig krevende. I tillegg er det en utfordring med korte frister mellom avleggelse av årsregnskap og årsberetning, og politisk behandling. En løsning på disse utfordringene er at kontrollutvalg og sekretariat selv tilpasser malen til egen praksis ved å ta veilederen gradvis i bruk. Det første året vil være det mest krevende. Flere tema og flere år kan derfor innarbeides gradvis, og sekretariatene kan utvide bruken gradvis til flere kommuner. FKT vil også vurdere å tilby kurs.

Veilederens oppbygging

Veilederen består av en hoveddel og tre vedlegg.

Hoveddelen beskriver innledningsvis ansvarsforhold knyttet til økonomiforvaltning, formålet med kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap og årsberetning og grunnlaget for denne (pkt. 2-4). Videre i pkt. 5-9, følger en beskrivelse av hva som bør og kan danne grunnlaget for uttalelsen. Pkt. 5 omhandler årsregnskapet. Pkt. 6-8 følger i hovedsak strukturen i kommunelovens § 14-7 om kravene til innholdet i årsberetningen. Pkt. 9 viser hvordan en vurdering av revisjonens arbeid kort kan oppsummeres.

Vedlegg 1 er et eksempel på en uttalelse (1-2 sider). Vedlegg 2 kan utgjøre innhold i saksfremlegg, evt. vedlegg til saksfremlegg. Hensikten er å vise grunnlaget for uttalelsen. Det siste vedlegget (excel-fil), viser hvordan kommunal økonomisk bærekraft (KØB) kan operasjonaliseres og analyseres.

Presiseringer og avgrensninger

I utgangspunktet viser veilederen eksempler på tall fra regnskapet for kommunekassen, jfr. kommuneloven § 14-6 a. Dette kan selvsagt tilpasses kommunens organisering i foretak og annen virksomhet som er en del av kommunen, jfr. § 14-6 b og c.

I høringsbrevet ba vi om tilbakemelding på evt. bruk av regnskapstall fra samlet regnskap for kommunen som juridisk enhet, jfr. kommuneloven 14-6 d. På grunnlag av mottatte kommentarer, mener vi det er relevant å analysere både regnskapstall for kommunekassen og for samlet regnskap.

Krav til rapportering om budsjettavvik, jfr. kommuneloven § 14-7 b, gjelder kommunekassens regnskap og ikke samlet regnskap.

Under høringsmøtet fikk vi spørsmål om hvordan selvkostområder kan eller bør omtales i uttalelsen. Av alle kommunale selvkosttjenester er det bare renovasjon hvor kommunen skal dekke hele selvkosten gjennom prisingen («forurenser betaler»- prinsippet), jfr. Forurensningsloven § 2 pkt. 5. For andre tjenester kan kommunen velge å ta mindre betaling enn selvkost, dvs. at man dekker deler av kostnadene av inntektene fra skatt og rammetilskudd. I tabellene som omhandler kommunal økonomisk bærekraft, har vi valgt å vise hvordan vedlikeholdsetterslep på vann- og avløpsområdet (VA) kan tas med.

For å forenkle fremstillingen brukes i det følgende "kommune" som felles betegnelse for "kommune og fylkeskommune", hvis ikke noe annet kommer frem av sammenhengen. På samme måte omtales som regel bare kommunale organer og roller, selv om fremstillingen også gjelder for tilsvarende fylkeskommunale organer og roller.

2. Ansvar for økonomiforvaltningen, årsregnskap og årsberetning

2.1 Ansvar for økonomiforvaltningen

Dagens kommunelov stiller en rekke nye og grunnleggende krav til økonomiforvaltning og bærekraft i kommunen¹, jfr. kommuneloven § 14-1:

- Økonomisk handleevne må ivaretas over tid
- Planer for egen virksomhet og økonomi skal være realistiske
- Finansielle midler og gjeld skal forvaltes uten vesentlig finansiell risiko
- Betalingsforpliktelser skal innfris ved forfall

Begrunnelsen for denne bestemmelsen er presisert i forarbeidene til kommuneloven av 2018:

¹ Kommunal økonomisk bærekraft - KØB

«Utvalgets forslag innebærer en lov som sterkere fremhever kommunestyrets ansvar for en langsiktig økonomiforvaltning, men uten at det innføres detaljerte og inngripende krav til eksempelvis størrelsen på årlige budsjettoverskudd eller et maksimalt gjeldsnivå for den enkelte kommune. Forslaget bygger på at det kommunale selvstyret vil stå sterkere der de folkevalgte i samspill med administrasjonen etablerer lokale handlingsregler og en økonomisk politikk som ivaretar økonomien over tid.» (NOU 2016: 19.1.2 tredje avsnitt)

Et grunnleggende premiss for god langsiktig økonomiforvaltning og kommunal økonomisk bærekraft er at:

«..dagens tjenestetilbud minst er i samsvar med visse minimumsstandarder (krav i lover og regler m.m.) og kan opprettholdes over lengre tid uten vesentlig kvalitetsmessig forringelse i tjenestetilbud, nedbygging av formue eller skattemessige eller gjeldsmessige økninger.»²

Som ledd i å sikre at kommunestyret ivaretar sitt ansvar, stiller kommuneloven blant annet krav om at kommunestyret selv vedtar følgende bestemmelser vedrørende økonomiforvaltningen, jfr. § 14-2:

- Finansielle måltall for utviklingen av kommunens eller fylkeskommunens økonomi
- Regler for økonomiforvaltningen (økonomireglement)
- Regler for finans- og gjeldsforvaltningen (finansreglement)

Hensikten med finansielle måltall er at de skal gjenspeile hva som skal til for å oppnå en forsvarlig langsiktig utvikling som også gir en økonomisk handlefrihet for kommende generasjoner. De finansielle måltallene bør samtidig balansere kortsiktige og langsiktige hensyn.

Kontroll med økonomiforvaltningen

Kontrollutvalget har det overordnede ansvar med å påse at det føres kontroll med at kommunens økonomiforvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak, jfr. kommuneloven § 23-2. Kontrollutvalgets ansvar er ikke begrenset av eller begrenset til kontrollen som regnskapsrevisor skal utføre med forenklet etterlevelseskontroll.³

Kontrollutvalgets ansvar for økonomiforvaltningen framheves i kommunelovens § 23-2, som et særskilt ansvar ved siden av ansvaret for regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. På denne måten synliggjør og tydeliggjør dagens kommunelov dette ansvaret bedre enn det som var tilfelle i tidligere lov.

Det er kommunedirektøren sitt ansvar å etablere internkontroll, jfr. kommuneloven § 25-1. Internkontrollen skal blant annet sikre at langsiktig økonomiforvaltning og kommunal

² KØB forskningsrapport nr. 1 18.02.18, «Kommunal økonomisk bærekraft (KØB) OVERSIKT OVER FORELØPIGE FORSKNINGSFUNN», Levi Gårseth-Nesbakk, Samarbeidsprosjekt mellom Rana kommune og Handelshøgskolen, Nord universitet, [https://www.rana.kommune.no/organisasjon/planer_budsjett_regnskap/kob/SiteAssets/Sider/side/K%C3%98B%20rapport%20nr%201.%202018_oversikt%20forel%C3%B8pige%20funn_\(END\)_sendt%2018.02.18_.pdf](https://www.rana.kommune.no/organisasjon/planer_budsjett_regnskap/kob/SiteAssets/Sider/side/K%C3%98B%20rapport%20nr%201.%202018_oversikt%20forel%C3%B8pige%20funn_(END)_sendt%2018.02.18_.pdf)

³ Jfr. Kommuneloven kap. 30 «Merknader til § 23-2 Kontrollutvalgets ansvar og myndighet» «Kontrollutvalgets ansvar etter bokstav b er ikke begrenset av eller begrenset til kontrollen som regnskapsrevisor skal utføre etter § 24-9.»

økonomisk bærekraft blir ivaretatt på en god måte. Kommunedirektøren skal rapportere til kommunestyret om internkontroll og om resultater fra statlig tilsyn minst én gang i året, jfr. kommuneloven § 25-2.

2.2 Ansvar for årsregnskap og årsberetning

Ansvar for å avlegge årsregnskap og avgi årsberetning tilligger kommunedirektøren, jfr. kommuneloven §§ 13-1. Årsregnskapet skal avlegges i samsvar med god kommunal regnskapsskikk, jfr. kommuneloven § 14-6.

Ansvar for å vedta årsregnskap og årsberetning tilligger kommunestyret, jfr. kommuneloven § 14-2.

Med grunnlag i de finansielle måltallene, skal årsberetningen inneholde en vurdering av om den økonomiske utvikling og stilling slik den fremgår av årsregnskapet, er forsvarlig og ivaretar handleevnen i et lengre perspektiv, jfr. kommuneloven § 14-7 a-b. Det er ikke lenger tilstrekkelig at det i årsberetningen bare refereres til sentrale resultatstørrelser fra årsregnskapet. Kommuneloven inneholder også krav til rapportering på ikke-økonomiske forhold, jfr. kommuneloven § 14-7 c-f.

Internkontroll er en naturlig del av kommunes årsrapport. I mange kommuner inneholder denne også årsberetningen.

Revisors ansvar er å vurdere om årsregnskap og årsberetning inneholder de opplysningene som lov og forskrift krever og uttale seg om dette i revisjonsberetningen, jfr. kommuneloven §§ 24-5 og 24-8. Som følge av utvidede krav til innholdet i årsberetningen, er revisjonen av årsberetningen også blitt noe utvidet. Dette gjelder spesielt årsberetningens redegjørelse om vesentlige avvik mellom budsjett og regnskap. Når det gjelder opplysninger i årsberetningen om andre forhold utover det som angår årsregnskapet, skal revisor kun undersøke om slike opplysninger er gitt. Kommuneloven innebærer ingen plikt for revisor til å vurdere opplysningene.

Kontrollutvalgets ansvar er å uttale seg til kommunestyret om årsregnskapet og årsberetningen før formannskapet eller fylkesutvalget innstiller til vedtak, jfr. kommuneloven § 14-3. Bestemmelsen er en presisering av at kontrollutvalgets uttalelse også skal handle om forhold i årsberetningen.

Det er opp til kontrollutvalget selv å bestemme hva kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap og årsberetning skal inneholde. Hverken loven eller forskriften stiller konkrete krav til hva uttalelsen skal inneholde, utover at den skal knytte seg til forhold i årsregnskapet eller årsberetningen og tilhørende revisjonsberetning.

3. Formålet med kontrollutvalgets uttalelse

Når kommunestyret behandler årsregnskap og årsberetning, utøver kommunestyret samtidig kontroll med administrasjonen. I den forbindelse har kommunestyret behov for uavhengig informasjon om hvordan kommunedirektøren har fulgt opp kravene til økonomisk internkontroll, økonomiforvaltning og bærekraft. Her er det kontrollutvalgets ansvar å sørge for løpende kontroll på kommunestyrets vegne. Presiseringen i kommuneloven om at kontrollutvalgets uttalelse også skal handle om forhold i årsberetningen, er en tydeliggjøring av dette ansvaret.

Årsberetningen skal blant annet omtale forhold som er viktige for å bedømme den økonomiske utviklingen og stillingen, og om den økonomiske utviklingen og stillingen ivaretar den økonomiske handleevnen over tid. Det er nærliggende å vurdere dette som sentrale moment i kontrollutvalgets uttalelse.

Formålet med kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap og årsberetning bør være å gi kommunestyret oppsummerende og samlet informasjon om at det gjennom året er gjennomført uavhengig kontroll med at kravene til årsregnskap og årsberetning er ivare tatt i tråd med lov, forskrift og egne bestemmelser. jfr. kommuneloven §§ 14-1,14-2 og 14-7.

Hvordan formålet kan operasjonaliseres, er omtalt i kapitlene 5-8.

4. Grunnlaget for uttalelsen

Her bør det opplyses om at grunnlaget for uttalelsen er dokumentene og handlingene som ligger til grunn for saken, slik som:

- Avlagt årsregnskap og årsberetning fra kommunedirektør
- Revisors regnskapsrevisjon
 - o Revisjonsberetningen
 - o Nummererte brev
 - o Rapporter fra revisor
- Analyser av økonomisk internkontroll og økonomiforvaltning, samt KØB, jfr. pkt. 6-8 og eget vedlegg, «Formler for tallanalyse».
- Påse-ansvar av revisjonens arbeid, derunder vurdering av revisors uavhengighet
 - o Revisors orienteringer til kontrollutvalget om revisjonsplaner, oppsummering etter interimrevisjon og oppsummering etter årsoppgjørrevisjon

For å sikre god struktur i sak om årsregnskap og årsberetning, kan det være en fordel om saken har følgende rekkefølge på vedleggene når saken legges fram til behandling:

- Vedlegg 1: Kontrollutvalgets uttalelse
- Vedlegg 2: Revisjonsberetningen
- Vedlegg 3: Årsberetningen
- Vedlegg 4: Årsregnskapet
- Vedlegg 5: Finansrapport

5. Vurdering av årsregnskap og årsberetning/budsjettavvik

Følgende forhold bør vurderes:

Tema	Vurdering	Innhenting av informasjon (ikke uttømmende)
Innholdet i revisjonsberetningen	Foreligger det anmerkninger fra revisor i revisjonsberetningen? <ul style="list-style-type: none"> • Er den ren (ordinær) eller har den forbehold? • Hvordan forklares forbeholdene? 	Revisjonsberetningen
Årsregnskapet - Økonomiske tallstørrelser	Hva er størrelsen på <ul style="list-style-type: none"> • Mer-/mindreforbruk • Netto driftsresultat 	Årsregnskapet – skjema økonomisk oversikt drift Revisjonsberetningen

Tabell 1

Følgende forhold kan vurderes:

Tema	Vurdering	Innhenting av informasjon (ikke uttømmende)
Usikre poster/forpliktelser som ikke er regnskapsført	Foreligger det fremtidige forpliktelser som innebærer at deler av regnskapsførte disposisjoner «reelt» sett allerede er bundet opp?	Noter i regnskapet – ofte benevnt som «ikke regnskapsførte forpliktelser» og «usikre forpliktelser» Informasjon fra kommuneadvokaten om tvister/rettssaker Forespørre revisor ved orienteringer om behandling av usikre poster
Spesielle resultatposter i året som krever omtale og som har påvirket årets regnskap	Er årets resultat påvirket av periodiseringsfeil/spesielle avsetninger? Er årets resultat påvirket av ekstraordinære inntekter/utgifter?	Noter i regnskapet Årsberetningen Forespørsel til kommunedirektør/økonomisjef Forespørsel til revisor
Spesielle poster som revisjonen har hatt vanskeligheter med å revidere	Er det poster som revisor mener er usikre og/eller som har vært vanskelig å vurdere/revidere?	Forespørsel til revisor
Størrelsen på korrigerede feil og ikke-korrigerede feil	Hvor store beløp utgjør korrigerede feil og ikke-korrigerede feil?	Forespørsel til revisor

Tabell 2

6. Vurdering av økonomiforvaltningen og internkontrollen

Tabell 3 viser en oppstilling av tema som kontrollutvalget kan vurdere for å kunne si noe om kommunens økonomiforvaltning og internkontroll.

Vurderingen bør i all hovedsak bygge på arbeidet som revisor har gjort i regnskapsrevisjonen og etterlevelseskontroller. Videre kan det også være aktuelt legge til grunn relevant arbeid av betydning fra utførte forvaltningsrevisjoner og andre undersøkelser fra revisor, statlige tilsyn og informasjon fra kommunen. Dette vil i stor grad være saker som har vært til behandling i kontrollutvalget.

Tema	Vurdering	Innhenting av informasjon – kilder
Økonomisk internkontroll	<p><u>Internkontroll</u></p> <p>Revisor har i sin ordinære regnskapsrevisjon plikt til å se etter om kommunen har ordnet den økonomiske internkontrollen på en betryggende måte, jfr. kommuneloven § 24-6. Det siktes da til de områdene av internkontrollen som er avgjørende for å utarbeide årsregnskapet uten vesentlige feil. Det er følgelig ikke krav til å utføre revisjonshandlinger utover det som er nødvendig for å uttale seg om årsregnskapet. Det er heller ingen plikt for revisor å bekrefte at internkontrollen er effektiv, ei heller uttale seg særskilt om den økonomiske internkontrollen i revisjonsberetningen.</p> <p>Dersom revisor avdekker vesentlige mangler i den økonomiske internkontrollen, <u>skal</u> revisor ta dette opp i nummererte brev til kontrollutvalget. I tillegg vil revisor som naturlig del av sitt arbeide i andre brev, notater og presentasjoner til kontrollutvalget, gi anbefalinger på forbedringer i kommunen sin økonomiske intern kontroll</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er det rapportert/kommunisert vesentlige svakheter i den økonomiske internkontrollen som bør komme kommunestyret til kunnskap? 	<p>Revisjonsberetning</p> <p>Nummererte brev fra revisor</p> <p>Revisjonsbrev, årsoppgjørnotat fra revisor</p> <p>Presentasjoner fra revisor i kontrollutvalget</p>
	<p><u>Bevilgningskontroll (Budsjetttavvik)</u></p> <p>Revisor har i ny kommunelov fått utvidet sine oppgaver i den ordinære regnskapsrevisjonen til også å omfatte vesentlige budsjettavvik. I revisjonsutøvelsen vil revisor bygge på en vurdering av risikoen for vesentlige brudd på kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene. Dette vil blant annet omfatte vurdering av om budsjettkontrollen er hensiktsmessig og betryggende ordnet.</p> <p>Revisor sin kontroll på dette området rapporteres som egen uttalelse (RSK 302), med moderat sikkerhet i tilknytning til revisjonsberetningen, når det gjelder budsjettavvik og avvik</p>	<p>Revisjonsberetningen, nummererte brev, revisjonsbrev, årsoppgjørnotat fra revisor</p> <p>Revisoruttale vedr vesentlige budsjettavvik (RSK 302 – forenklet etterlevelseskontroll)</p>

	<p>fra premissene for budsjettet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er det forhold som bør komme kommunestyret til kunnskap? 	
	<p><u>Registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger (bokføring)</u></p> <p>I den ordinære regnskapsrevisjon inngår også revisjon av kommunens registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger. Formålet er å gi betryggende sikkerhet for at kommunen har oppfylt bokføringsregelverket sine krav om å etablere et grunnlag for å utarbeide årsregnskapet og kontrollere dette. Revisor må ta stilling til kommunens bokføringssystemer og -praksis mtp. vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet. Bokføringen vil derfor bli underlagt undersøkelser og vurderinger av revisor som integrert del av revisjon av årsregnskapet</p> <p>Videre attesterer revisor på de terminvise (6 stk.) skattemeldingene for merverdikompensasjon til skatteetaten, og gjør kontroller på rutiner/systemer samt stikkprøvekontroller i samband med denne attestasjonsoppgaven.</p> <p>Revisor attesterer også årlig på kontrolloppstilling over samlede bokførte og innberettede beløp knyttet til lønnsopplysninger mv til skatteetaten, og gjør kontroller på rutiner/systemer samt stikkprøvekontroller i forbindelse med denne attestasjonsoppgaven.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bokføring <ul style="list-style-type: none"> ○ Er det fra revisor rapportert/kommunisert vesentlige svakheter når det gjelder registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger, som bør komme kommunestyret til kunnskap. • Behandling av merverdiavgift og mva. – kompensasjon <ul style="list-style-type: none"> ○ Har revisor utført utvidede kontroller på området, og hvilke funn er gjort? ○ Hvor store feil har revisor avdekket ifb. attestasjonene og hvor store beløp utgjør tapt kompensasjon pga. feil behandling i kommunen. ○ Hvordan vurderer revisor risiko og intern kontroll når det gjelder behandling av mva.- kompensasjon ○ Er det i noen av kildene rapportert/kommunisert om vesentlige svakheter som kommunestyret bør bli kjent med • Lønn <ul style="list-style-type: none"> ○ Har revisor utført utvidede kontroller på området, og hvilke funn er gjort? ○ Hvordan vurderer revisor risiko og internkontroll når det gjelder behandling av lønn? ○ Er det i noen av kildene rapportert/kommunisert om vesentlige svakheter som kommunestyret bør bli kjent med? 	<p>Revisjonsberetningen, nummererte brev, revisjonsbrev, årsoppgjørnotat fra revisor</p> <p>Attestasjoner, skattemelding for MVA- kompensasjoner</p> <p>Attestasjon av skjema (kontrolloppstilling) om samlede bokførte og innberettede beløp knyttet til lønnsopplysninger</p>

	<p><u>Misligheter</u></p> <p>Kommuneloven § 24-5 slår fast at revisor skal bidra til å forebygge og avdekke misligheter og feil. Hoveddelen av dette arbeidet i regnskapsrevisjon består i å vurdere internkontrollen på enkelte områder for å analysere og avdekke områder hvor det kan være risiko for misligheter, i tillegg til å gi innspill om forebyggende tiltak i internkontrollen. Videre skal revisor melde skriftlig til kontrollutvalget om enhver mislighet.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Antall saker/meldinger varslet til kontrollutvalget fra revisor • Er sakene fulgt opp og håndtert tilfredsstillende? • Type saker/gjentakende saker/områder/virksomheter som kan indikere svak intern kontroll? • Er det i noen av kildene rapportert/kommunisert om vesentlige svakheter som kommunestyret bør bli kjent med? 	<p>Meldinger fra revisor til kontrollutvalget om misligheter</p> <p>Revisjonsberetning</p> <p>Nummerert brev fra revisor</p>
Økonomi- forvaltning	<p><u>Forenklet etterlevelseskontroller av økonomiforvaltningen – RSK 301</u></p> <p>Forenklet etterlevelseskontroll er kontroller i forlengelsen av regnskapsrevisjonen av årsregnskapet. Kontrollen skal rette seg mot de deler av økonomiforvaltningen som går utover det å uttale seg om årsregnskapet.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvilke(t) område(r) er kontrollert? • Hva er essensen i revisor sine uttalelser på de aktuelle områdene som er kontrollert? • Er det rapportert/kommunisert vesentlige svakheter i den økonomiske internkontrollen, som bør komme kommunestyret til kunnskap? 	<p>Revisoruttalelser vedr etterlevelseskontroller med økonomiforvaltningen jfr. RSK 301 Forutsetter at rapport(er) er avlagt i senest samtidig med revisjonsberetningen.</p>
	<p><u>Forvaltningsrevisjoner hvor fokus har vært økonomiforvaltning / etterlevelseskontroller</u></p> <p>Kontrollutvalget kan utover revisor sin foreklede etterlevelseskontroll, ha gjennomført forvaltningsrevisjoner og andre undersøkelser som knytter seg helt eller delvis til økonomiforvaltningen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er det rapportert/kommunisert vesentlige svakheter i den økonomiske internkontrollen som bør komme kommunestyret til kunnskap? 	<p>Rapporter fra forvaltnings-revisjoner/ undersøkelser.</p>
	<p><u>Rettsaker / tvister kommunen er eller har vært involvert i</u></p> <p>Omfanget av rettsaker og tvister samt hvordan kommunen håndterer disse, kan gi indikasjoner på om kommune har forbedringspotensial i sin interne kontroll i håndtering av ulike prosesser.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvor mange tvister og hva skyldes de? 	<p>Tilbakemelding på revisor sitt advokatbrev</p> <p>Juridisk avdeling (dialog eller brev)</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Er det noen saker som er gjentakende og som kan skyldes svak internkontroll? • I hvilken grad er rettssaker/tvister fulgt opp på en tilfredsstillende måte fra kommunen sin side? 	
	<p><u>Anskaffelser</u></p> <p>Kommunesektoren gjennomfører årlig betydelige anskaffelser. Disse skal gjennomføres i tråd med anskaffelsesregelverket. Tilbydere kan klage kommunen inn til KOFA for avgjørelse dersom de mener anskaffelsen er gjennomført i strid med anskaffelsesregelverket.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvor mange saker, og hvilke typer saker er innklaget til KOFA? • I hvilken favør har avgjørelsene i KOFA falt? • Kan KOFA-avgjørelsene indikere at det er en sammenheng mellom KOFA-saken og svakheter i internkontrollen vedrørende innkjøp i kommunen? 	KOFA-avgjørelser
	<p><u>Statlige tilsyn med relevans for økonomiområdet:</u></p> <p>Statlige tilsynsaktører foretar tilsyn med kommunen sin etterlevelse av lover/forskrifter innen sine tilsynsområder. Konsekvensene av brudd er normalt pålegg om oppretting/forbedring, men kan også være mulige bøter/fagmulker med økonomisk effekt.</p> <p>Det er derfor naturlig som del av egenkontrollen at kontrollutvalget bygger på det arbeidet som andre tilsynsaktører utfører</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er det rapportert/kommunisert vesentlige svakheter i den økonomiske internkontrollen som bør komme kommunestyret til kunnskap? 	<p>Statlige tilsyn, f.eks.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skatteetaten (bok- ettersynsrapport, MVA/Lønn/skatt) • Datatilsynet (GDPR) • Helsetilsynet / Statsforvalteren • Arkivverket • Arbeidstilsynet
Oppsummering	Kort oppsummering av den økonomiske internkontrollen og økonomiforvaltningen om hvilke forhold som løftes opp til kommunestyret	

Tabell 3

7. Vurdering av den kommunale økonomiske bærekraften (KØB)

Tabell 4 viser en oppstilling av måltall som kontrollutvalget kan vurdere for å kunne si noe om den økonomiske bærekraften. Vurderingen bør det minste bygge på årsregnskapet og kommunens finansielle måltall.

Tema	Vurdering	Innhenting av informasjon (ikke uttømmende)
Økonomisk handleevne	<p>Netto driftsresultat (korrigert) i % av brutto driftsinntekter sml. mot</p> <ul style="list-style-type: none"> • utvikling av egne tall over tid (5-10 år) • egne måltall • nasjonale måltall • sammenlignbare kommuner <p>Kort vurdering av tallene. Hva forteller utviklingen?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Årsregnskap • Egne måltall • Teknisk beregningsutvalg (TBU) • Kommuneproposisjonen • Årsregnskap for sammenlignbare kommuner, KOSTRA
	<p>Gjeldsgrad (langsiktig rentebærende gjeld) i % av brutto driftsinntekter sml. mot</p> <ul style="list-style-type: none"> • utvikling av egne tall over tid (5-10 år) • egne måltall • nasjonale måltall • sammenlignbare kommuner <p>Kort vurdering av tallene. Hva forteller utviklingen?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Årsregnskap • Egne mål • TBU • Kommuneproposisjonen • Årsregnskap for sammenlignbare kommuner
	<p>Gjeldsbelastningen på driften - netto rente- og avdragsutgifter i % av brutto driftsinntekter sml. mot</p> <ul style="list-style-type: none"> • utvikling av egne tall over tid (5-10 år) • egne måltall • nasjonale måltall • sammenlignbare kommuner <p>Kort vurdering av tallene. Hva forteller utviklingen?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Årsregnskap • Egne mål • TBU • Veileder i økonomistyring, Fylkeskommunen i Nordland
	<p>Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter sml. mot</p> <ul style="list-style-type: none"> • utvikling over tid (5-10 år) • egne måltall • nasjonale måltall • sammenlignbare kommuner <p>Kort vurdering av tallene. Kva forteller utviklingen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Årsregnskap • Egne mål • TBU • Kommuneproposisjonen • Årsregnskap for sammenlignbare kommuner

<p>Realistiske planer</p>	<p>Vedlikeholdsetterslep innen ulike kategorier. I hvilken grad er denne type etterslep hensyntatt i budsjetter/planer?</p> <p>I hvilken grad er vedlikeholdsplaner generelt innarbeidet og hensyntatt ift. størrelse for normale måltall?</p> <p>Brudd på lovkrav (om større investeringer f.eks. tunnelsikkerhetsforskrifter – i M&R innebærer dette behov for investeringer på ca. 1,5 milliard)</p> <p>Hva forteller utviklingen og i hvilken grad er forholdene hensyntatt i drift og plane?</p>	<p>Vedlikeholdsetterslep:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tilstandsrapportene «State of the nation» fra RIF • Kommunale og fylkeskommunale bygg • Kommunale og fylkeskommunale veier • VA-anlegg og VA-nett: • Bedrevann.no <p>Kommunedirektør/økonomisjef/eiendomssjef/veisjef/VA-sjef</p> <ul style="list-style-type: none"> • tilstandsrapporter for egen kommune • forespørsel/dialog <p>Kommunedirektør/økonomisjef/eiendomssjef/veisjef/VA-sjef/budsjett- og økonomiplandokumenter</p> <ul style="list-style-type: none"> • forespørsel og dialog • gjennomgang av dokument
<p>Forvaltning av finansielle midler og gjeld uten vesentlig finansiell risiko</p>	<p>Er finans- og gjeldsforvaltningen innenfor regelverket?</p> <ul style="list-style-type: none"> • plassering av midler • andel fastrentelån • andel sertifikatlån <p>Hva er størrelsen på sertifikatlån, og hvilken risiko utgjør størrelsen på lånene?</p>	<p>Kommunens finansreglement Finansrapport</p> <p>Bør også i den sammenheng ta i betraktning vurderingen i neste punkt vedr betalingsforpliktelse.</p>
<p>Betalingsforpliktelser skal kunne innfris ved forfall</p>	<p>Hvordan er utviklingen i likviditetsgrad 1 og likviditetsgrad 2 over de siste 5-10 årene sml. med omforente nøkkeltall?</p> <p>(NB – husk å reklassifisere sertifikatlån til kortsiktig gjeld i analysen)</p> <p>(Evt. kort vurdering og konklusjon)</p>	<p>Årsregnskap (balansen)</p> <p>Likviditetsgrad 1= omløpsmidler / kortsiktig gjeld inkl. sertifikatlån (bør være > 2)</p> <p>Likviditetsgrad 2= mest likvide betalingsmidler / kortsiktig gjeld inkl. sertifikatlån, (bør være > 1)</p> <p>Mest likvide betalingsmidler = bankinnskudd + kortsiktige aksjer, obligasjoner verdipapir (klassifisert under omløpsmidler)</p>

Tabell 4

8. Vurdering av ikke-økonomiske krav i årsberetningen

Tabell 5 viser en oppstilling av ikke-økonomiske krav til årsberetningen som kontrollutvalget kan vurdere, jfr. kommuneloven § 14-7 c-f.

Vurderingen bør i all hovedsak bygge på kommunens årsberetning.

Tema	Vurdering	Innhenting av informasjon (ikke uttømmende)
Virksomhetens måloppnåelse og andre ikke-økonomiske forhold som er av vesentlig betydning for kommunen eller fylkeskommunen eller innbyggerne	Vurdering av innholdet i årsberetningen opp mot kravet	Årsberetningen
Tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre en høy etisk standard	Vurdering av innholdet i årsberetningen opp mot kravet	Årsberetningen
Den faktiske tilstanden når det gjelder kjønnslikestilling	Vurdering av innholdet i årsberetningen opp mot kravet	Årsberetningen
Hva kommunen eller fylkeskommunen gjør for å oppfylle arbeidsgivers aktivitetsplikt etter likestillings- og diskrimineringsloven § 26.	Vurdering av innholdet i årsberetningen opp mot kravet	Årsberetningen

Tabell 5

9. Vurdering av revisjonen sitt arbeid

Påse-ansvaret er en viktig del av kontrollutvalgets arbeid. I dette punktet bør kontrollutvalget vise hvordan påse-ansvaret er fulgt opp i tråd med FKT sin veileder. Her er det naturlig å vise til sakene i kontrollutvalget som omhandler påse-ansvaret, og som dokumenterer at revisjonen er utført på en forsvarlig måte.

Forhold som kan kommenteres:

- Uavhengighet
 - egenerklæring
 - andre attestasjonsoppgaver utført av revisor
- Åpenhetsrapport
- Annet
- Honorarstørrelse – gjerne sammenlignet mot noen sammenlignbare kommuner
 - Fordelt på RR / FR / Annet

VEDLEGG 1

Mal for kontrollutvalet sin uttale til årsrekneskap og årsmelding 20xx

Til xxxx kommune v/kommunestyret

UTTALE TIL ÅRSREKNESKAP OG ÅRSMELDING FOR 20xx

Kontrollutvalet har xx.xx.xxxx behandla årsrekneskapen og årsmeldinga for 20XX for XXX kommune som er avgitt av kommunedirektør den xx.xx.xx, samt tilhøyrande revisjonsmelding datert xx.xx.xx

Kommunen har i 20xx eit netto driftsresultat på kr xxx.xxx. Revisor har, i revisjonsmeldinga, ikkje gitt merknadar til årsrekneskapen / årsmeldinga. Med grunnlag i kontrollutvalet sine kontrollaktivitetar retta mot økonomiforvaltninga, ei samla vurdering tilrår derfor kontrollutvalet at årsrekneskap og årsmelding for 20xx blir godkjent slik det ligg føre.

Kontrollutvalet vil likevel gjere kommunestyret merksam på følgjande forhold:

- Den økonomiske internkontrollen på overordna nivå for kommunen er vurdert som tilfredsstillande. Dog er det konstatert to forbetningsforhold i internkontrollen som kontrollutvalet vil trekke fram (oppsummert i punkt 6 i vedlegg 2)). Det er:
 - Svakheiter i intern kontroll når det gjeld MVA behandling
 - Svakheiter i intern kontroll knytt til etterleving av anskaffingsregelverket
- Dei grunnleggjande krava til økonomiforvaltninga skal bidra til den økonomiske handleevna blir ivaretatt over tid, at planane er realistiske, at finans- og gjeldsforvaltninga ikkje inneber vesentleg risiko og at betalingsforpliktingane kan innfriast ved forfall. Kontrollutvalet vil trekke fram (oppsummert i pkt. 7 – tabell 7-10).
 - Det er:
 - Vedlikehaldsetterslepet knytt til veg og bygningsmasse utgjer samla x,x milliard. Kommune har ikkje planar eller økonomisk handlingsrom til å redusere vedlikehaldsetterslepet
 - Kommune har ikkje realistiske planar
 - Kommunen har ikkje realistiske planar for å etterleve krava i tunellsikkerheitsforskrifta innan fristen x.x.xx. Berekna oppgraderingsbehov utgjer x,x milliard.
 - Med grunnlag i momenta over vil kontrollutvalet peike på at dagens drifts- og investeringsnivå er for høgt for å ivareta den økonomiske handleevna over tid.
 - Sertifikatlåna utgjer kr xx mil og utgjer xx% av renteberande gjeld. Dette er innanfor finansreglementet, men kontrollutvalet vil likevel peike på at det føreligg refinansieringsrisiko knytt til sertifikatlån som kommunestyret bør vere merksam på.

- Krav til ikkje-økonomiske forhold i årsmeldinga (ref. pkt. 8)
 - Dei ikkje-økonomiske krava i koml § 14-7 c- f er omtalt i årsmeldinga stort sett på ein tilfredsstillande måte, men det viser at kommunen kan ha ei utfordring når det gjeld kjønnslikestilling

Ut over det som er nemnd i uttalen, og det som går fram av saksframlegget til kontrollutvalet i rekneskapssaka, samt revisjonsmeldinga av xx.xx.xxxx og revisjonsrapport nr. xx, datert xx.xx.xxxx, har kontrollutvalet ikkje merknader til xxxx kommune sin årsrekneskap for 20xx.

VEDLEGG 2

Dokumentasjon til saksframlegg eller vedlegg til uttalen

1. Innleiing

Kontrollutvalet har i møte xx.xx.xxxx, behandla utvalet sin uttale til xxxx kommune sin årsrekneskap for 20xx.

Representantar for administrasjonen og ansvarleg revisor var til stades i møtet og presenterte årsrekneskapen og svarde på spørsmål.

2. Ansvar for økonomiforvaltninga

Det er kommunestyret sitt ansvar å forvalte kommunen sin økonomi, derunder vedta årsregnskap og årsmelding, jfr. kommunelova § 14-2. Det er vidare kommunestyret sitt ansvar å påsjå at økonomiforvaltninga skjer i tråd med lov, forskrift og egne føresegner. Kommunestyret sitt ansvar for forvaltninga av den økonomiske internkontrollen og økonomiforvaltninga er forsterka gjennom ny kommunelov, jfr. mellom anna kommunelova §§ 14-1 og 25-1 og 2.

Med grunnlag i finansielle måltal, skal årsmeldinga gje ei vurdering av om den økonomiske utviklinga og stillinga slik den går fram av årsrekneskapen, er forsvarleg og tek vare på handleevna over tid, jfr. kommunelova § 14-7 a-b. Det er ikkje lenger tilstrekkeleg at årsmeldinga berre gjer greie for sentrale resultat frå årsrekneskapen.

3. Formål med kontrollutvalet sin uttale

Forum for Kontroll og Tilsyn (FKT) definerer formålet med uttalen til å vere at kommunestyret skal få oppsummerande og samla informasjon om at det gjennom året er gjennomført uavhengig kontroll med at krava til årsrekneskap og årsmelding, er ivaretatt i tråd med lov, forskrift og egne føresegner. jfr. kommunelova §§ 14-1,14-2 og 14-7.

4. Grunnlag for uttalen

Grunnlaget for uttalen er dokument og behandlingar som ligg til grunn for utarbeiding av denne saka, slik som:

- Avlagt årsregnskap frå kommunedirektør, datert xx.xx.xxxx
- Kommunedirektøren si årsmelding, datert xx.xx.xxxx
- Revisjonsmelding, datert xx.xx.xxxx
- Eventuelle nummererte brev frå revisor
- Revisjonsrapport av xx.xx.xxxx
- Rapport etter etterlevingskontroll datert xx.xx.xxxx

- Revisor sine orienteringar til kontrollutvalet om revisjonsplanar, oppsummering etter interimrevisjon og oppsummering etter årsoppgjersrevisjon
- Analyser og vurderingar av den økonomiske stillinga til kommunen
- Gjennomført påsjå-ansvar overfor revisor

I tillegg har ansvarleg revisor og kommunedirektør supplert kontrollutvalet med munnleg informasjon om aktuelle problemstillingar.

5. Vurdering av årsrekneskapen og årsmelding

5.1 Revisjonsmeldinga

- Revisor har lagt fram ei rein revisjonsmelding.
- Revisor har lagt fram ei revisjonsmelding med følgjande atterhald. Revisor forklarar dette med.....
- Revisor har lagt fram ei revisjonsmelding med negativ konklusjon. Revisor forklarar dette med....
- Revisor har lagt fram revisjonsmelding utan tilstrekkeleg grunnlag for ein konklusjon. Revisor forklarar dette med...
- Dersom revisor meiner at årsrekneskapen eller årsmeldinga ikkje bør vedtakast slik dei ligg føre, skal dette opplysast særskilt. Revisor forklarar dette med....

Alternativt kan oppsettet visast i tabell:

Revisor har lagt fram ei rein revisjonsmelding.

Eventuelt:

Revisor har lagt fram ei revisjonsmelding med følgjande presiseringar:

Presisering	Kommentar/forklaring

Tabell 1

Eventuelt:

Revisor har lagt fram ei revisjonsmelding med følgjande atterhald:

Atterhald	Kommentar/forklaring

Tabell 2

Eventuelt:

Revisor har ikkje lagt fram revisjonsmelding. Revisor sin forklaring er at...

5.2 Årsrekneskapen

Tema	Status og vurdering	Grunnlag
Netto driftsresultat	<p>Netto driftsresultat er på kr. Xxx.</p> <p>Rekneskapen for dei føregåande åra har vore:</p> <p>2019 kr.xxxxxxxxxxxxxx</p> <p>2018 kr.xxxxxxxxxxxxxx</p> <p>2017 kr.xxxxxxxxxxxxxx</p> <p>Evt. kommentar om utviklinga</p>	Revisjonsmeldinga og rapport etter etterlevingskontroll

Tabell 3

Andre tema som kan vurderast:

Tema	Status og vurdering	Grunnlag
Usikre postar som ikkje er rekneskapsført		<p>Noter i rekneskapen – ofte nemnt som «ikkje rekneskapsførte forpliktingar» og «usikre forpliktingar»</p> <p>Informasjon frå kommuneadvokaten om tvistar/rettssaker</p> <p>Spørje revisor ved orienteringar om behandling av usikre postar</p>
Spesielle resultatposter i året som krev omtale og som har påverka rekneskapen dette året		<p>Noter i rekneskapen</p> <p>Årsmeldinga</p> <p>Førespurnad til kommunedirektør/økonomisjef</p> <p>Førespurnad til revisor</p>
Spesielle poster som revisjonen har hatt vanskar med å revidere		Førespurnad til revisor
Storleiken på korrigererte feil		Førespurnad til revisor
Storleiken på ikkje-korrigererte feil		Førespurnad til revisor

Tabell 4

6. Vurdering av økonomiforvaltninga og internkontrollen

Her vil kontrollutvalet vurdere kommunedirektøren si økonomiforvaltning og internkontroll, herunder etterleving av lover og føresegner. Vurderinga byggjer på rapportar frå rekneskapsrevisor, forvaltningsrevisor, statlege tilsyn og informasjon frå kommunen/fylkeskommunen.

Tema	Status og vurdering	Grunnlag
Internkontroll	Det er ikkje avdekka vesentlege svakheiter med den økonomiske intern kontrollen verken i revisor sine rapporteringar gjennom året eller i deira orienteringar til kontrollutvalet.	Revisjonsmeldinga, nummererte brev frå revisor, revisjonsbrev, årsoppgjersnotat frå revisor, presentasjonar frå revisor i kontrollutvalet
Løyvingskontroll (Budsjetttavvik)	Det er rapportert frå revisor om at budsjettavvik og avvik frå budsjettpremissane, er tilfredsstillande forklart i årsmeldinga. Dette er også bekrefta i eigen uttale frå revisor.	Revisjonsmeldinga, nummerert brev frå revisor, revisjonsbrev, årsoppgjersnotat, revisor sin uttale om vesentlege budsjettavvik (RSK302)
Bokføring	Revisor har bekrefta at bokføringa er i tråd med bokføringsregelverket. Ingen avvik er avdekka eller rapportert Revisor har attestert alle kompensasjonsoppgåvene vedk MVA. Revisor har likevel rapportert om at det er avdekka feil i avgiftsbehandlinga på om lag xx mill i 20xx. (tapt MVA). I tillegg har revisor i samband med attestasjon av mva-oppgåvene avdekka feil på samla xx mill som er korrigert før innsending av kompensasjonsoppgåvene Når det gjeld skatte- og avgiftsbehandling av lønsopplysningar, er det ikkje avdekka vesentlege feil. Revisor har ikkje rapportert om vesentlege feil knytt til dette.	Revisjonsmeldinga, nummererte brev frå revisor, revisjonsbrev, årsoppgjersnotat frå revisor Attestasjonar, skattemelding for MVA-kompensasjonar Attestasjonar av skjema om samla bokførde beløp knyt til lønsopplysningar
Misleghald	misleghaldsaker i 20xx. Disse er behandla i kontrollutvalet xx.xx.xx. Beløpa i sakene er ikkje vesentlege. Sakene er knytt til misbruk av Administrasjonen si handtering og oppfølging er vurdert som tilfredsstillande. Sakene er politimeldt, og arbeidsforholda avslutta.	Melding frå revisor til kontrollutvalet om misleghald Revisjonsmelding Nummererte brev frå revisor

<p>Etterlevingskontroll</p>	<p>Det er gjennomført etterlevingskontroll retta mot:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Etterleving av anskaffingsreglementet 2. Etterleving av GDPR 3. Etterleving av reglement for finans- og gjeldsforvaltninga <p>Det er ikkje avdekka vesentlege avvik, men unntak av i etterlevingskontrollen anskaffingsreglementet. Der blei det avdekka 30% avvik frå anskaffingsreglementet. Avvika gjaldt ulovlege direkteanskaffingar samt manglande bruk av rammeavtaler.</p> <p>Kontrollutvalet har under oppfølging at administrasjonen gjer naudsynte korrigeringar i sine prosedyrar.</p>	<p>Forenkla etterlevingskontroll av økonomiforvaltninga(RSK301) Andre relevante attestasjonar frå revisor</p>
<p>FR med tema innan økonomiforvaltning</p>	<p>Det er gjennomført ein forvaltningsrevisjonsrapport i løpet av i fjor som er retta mot økonomiforvaltninga. Dette gjaldt undersøking av "IT-sikkerheit".</p> <p>Funna frå denne er nok korrigert og tilfredsstillande forklart.</p>	<p>Rapportar frå forvaltningsrevisjonar/undersøkingar</p>
<p>Rettsaker</p>	<p>I førre år blei 3 rettsvistar avslutta. Ingen av sakene medførte økonomiske konsekvensar for kommunen.</p> <p>Det er ingen pågåande saker.</p> <p>Det er ein tvist der det kan føreligge mogleg økonomisk ansvar for xx kommune. Dette gjeld tvistesak med ferjeoperatør med mottatt krav om etterbetaling på xx kr. For opsjonsår.</p> <p>Det er ikkje avsett midlar i rekneskapen til dette. Sjå nærare omtale i note x til årsrekneskapen og omtale i årsmeldinga.</p>	<p>Tilbakemelding på revisor sitt advokatbrev Juridisk avdeling (dialog eller brev)</p>
<p>Anskaffingar</p>	<p>KOFA har behandla 1 sak som involverer xx kommune. Saka gjaldt klage frå xxx i samband med kontrakt om kjøp av transporttenester (busspakke)</p>	<p>KOFA avgjerder</p>

	<p>Kontrollutvalet behandla saken i sitt møte xx.xx.xx</p> <p>KOFA slo fast at xxx kommune ikkje har brote regelverket for offentlege anskaffingar.</p>	
Statlege tilsyn med relevans for økonomi-området	Det er ikkje gjennomført statlege tilsyn med som har betydning i høve økonomiforvaltninga,	<p>Statlege tilsyn (lista er ikkje uttømmende)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skatteetaten/bokettersyn • Arbeidstilsynet • Mattilsynet • Statsforvalteren • Arkivverket • Andre
Oppsummering tabell 6	<p>Med bakgrunn i utført arbeidet vurderast den økonomiske intern kontrollen å vere tilfredsstillande.</p> <p>Det er avdekka forbetningspunkt knytt til</p> <ul style="list-style-type: none"> - MVA behandlinga der kommunen har tapt xx million som følgje av..... - Innkjøpsforvaltninga der det er avdekka fleire brot på anskaffingsreglementet 	

Tabell 5

7. Vurdering av den kommunale økonomiske berekrafta (KØB)

Omgrepet kommunal økonomisk berekraft er betydeleg styrka i den nye kommunelova. Vurdering av kommunelova sine krav til kommunen:

7.1 Økonomisk handleevne

Tema	Status og vurdering	Grunnlag										
<p>Netto driftsresultat (korrigert) i % av driftsinntekter sml. mot</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utvikling av egne tal over tid (5-10 år) - Eigne måltal - Nasjonale måltal - Samanliknbare kommunar 	<p>Netto driftsresultat i 2019 var på x,xx % av driftsinntektene. Utviklinga dei siste 5 åra har vore:</p> <table> <tr><td>2014</td><td>x1</td></tr> <tr><td>2015</td><td>x2</td></tr> <tr><td>2016</td><td>x3</td></tr> <tr><td>2017</td><td>x4</td></tr> <tr><td>2018</td><td>x5</td></tr> </table> <p>Kommunen sine egne måltal er x5. Nasjonale måltal er på x6. Vurdering: Netto driftsresultat er eit uttrykk for kva kommunen har til disposisjon til avsetningar, inndecking av tidlegare underskot (meirforbruk) og investeringar, og bør ligge på minst 1,75% av driftsinntektene. Talgrunnlaget viser at kommunen ligg godt over dette, og har hatt ei positiv utvikling dei siste åra.</p>	2014	x1	2015	x2	2016	x3	2017	x4	2018	x5	<ul style="list-style-type: none"> • Årsrekneskap • Eigne måltal • Teknisk beregningsutvalg (TBU) • Kommuneproposisjonen • Årsrekneskap for samanliknbare kommunar, KOSTRA
2014	x1											
2015	x2											
2016	x3											
2017	x4											
2018	x5											
<p>Gjeldsgrad (langsigte renteberande gjeld) i % av driftsinntekter sml. mot</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utvikling av egne tal over tid (5-10 år) - Eigne måltal - Nasjonale måltal - Samanliknbare kommunar 	<p>Kommunen har ei lånegjeld i 2019 som er 90,1 % av sum driftsinntekter, som er langt over tilrådinga frå Riksrevisjonen på maks 75%. Tilsvarende tal dei siste åra:</p> <table> <tr><td>2018</td><td>58,0 %</td></tr> <tr><td>2017</td><td>46,7%</td></tr> <tr><td>2016</td><td>52,2%</td></tr> <tr><td>2015</td><td>46,8%</td></tr> <tr><td>2014</td><td>51,3%</td></tr> </table> <p>Vurdering: Vedtekne investeringar og planlagde investeringar i økonomiplanperioden vil medføre stor auke i lånegjelda til kommunen også i åra framover. Det er venta at denne vil stige til over 100% innan få år dersom vedtekne investeringar vert gjennomførte. Dette kan gå ut over det økonomiske handlingsrommet til kommunen i åra som kjem.</p>	2018	58,0 %	2017	46,7%	2016	52,2%	2015	46,8%	2014	51,3%	<ul style="list-style-type: none"> • Årsrekneskap • Eigne mål • TBU • Kommuneproposisjonen • Årsrekneskap for samanliknbare kommunar
2018	58,0 %											
2017	46,7%											
2016	52,2%											
2015	46,8%											
2014	51,3%											
<p>Gjeldsbelasting på drifta – nettorent og</p>	<p>Gjeldsbelastinga på drifta i form av nettorent og avdragsutgifter dei</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Årsrekneskap • Eigne mål 										

<p>avdragsutgifter i prosent av brutto driftsinntekter sml. mot</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utvikling av egne tal over tid (5-10 år) - Eigne måltal - Nasjonale måltal - Samanliknbare kommunar 	<p>siste fem åra viser :</p> <p>2018 xx</p> <p>2017 xx</p> <p>2016 xx</p> <p>2015 xx</p> <p>2014 xx</p> <p>Vurdering:</p> <p>Gjeldsbelastninga på drifta har vore nokolunde stabil dei siste åra.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • TBU • Veileder i økonomistyring, Fylkeskommunen i Nordland
<p>Disposisjonsfond i % av driftsinntekter sml mot</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utvikling over tid (5-10 år) - Eigne måltal - Nasjonale måltal - Samanliknbare kommunar 	<p>Kommunen har eit disposisjonsfond på 17,1% av driftsinntektene i 2019. Disposisjonsfondet har vore relativt stabilt dei siste fem åra, og ligg godt over nasjonale måltal på 5%.</p> <p>Vurdering:</p> <p>Storleiken på disposisjonsfond viser at kommunen har frie reserver til å dekke uventa utgifter.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Årsrekneskap • Eigne mål • TBU • Kommuneproposisjonen • Årsrekneskap for samanliknbare kommunar

Tabell 6

7.2 Realistiske planar

Tema	Status og vurdering	Grunnlag
<p>Vedlikehaldsetterslep innan ulike kategoriar – i kva grad er det teke omsyn til denne type etterslep i budsjett/planar</p>	<p>Kommunen har betydelege vedlikehaldsetterslep når det gjelder</p> <ul style="list-style-type: none"> - Veg (om lag 3,5 milliard kroner) - Bygningsmassen knytt til skolebygg (om lag 2,5 milliard kroner) 	<p>Vedlikeholdsetterslep:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tilstandsrapportene «State of the nation» fra RIF • Kommunale og fylkeskommunale bygg • Kommunale og fylkeskommunale veier • VA-anlegg og VA-nett: • Bedrevann.no <p>Kommunedirektør/økonomisjef/eiendomssjef/veisjef/VA-sjef</p> <ul style="list-style-type: none"> • tilstandsrapporter for egen kommune • forespørsel/dialog
<p>I kva grad er vedlikehaldsplanar generelt innarbeidd og teke omsyn til ift. storleiken for normale måltal</p>	<p>Kommunen har ikkje lagt fram realistiske planar for korleis vedlikehaldsetterslepet skal kunne bli redusert.</p> <p>Kommunen har heller ikkje økonomisk handlingsrom til å handtere ei auke i vedlikehald og/eller oppgraderingar. Dette kan indikere at den økonomiske situasjonen framover kan bli utfordrande.</p>	<p>Kommunedirektør/økonomisjef/eiendomssjef/veisjef/VA-sjef/budsjett- og økonomiplandokumenter</p> <ul style="list-style-type: none"> • forespørsel og dialog • gjennomgang av dokument
<p>Eventuelle brot på lovkrav (om større investeringar)</p>	<p>Tunellsikkerheitsforskrifta stiller ein rekke krav til oppgraderingar av sikkerheita i tunellane på vegnettet. Det er konstatert at kommunen er gitt frist til 01.01.xx for å gjennomføre tilstrekkeleg oppgraderingar i samsvar med krava i forskrifta. Naudsynte oppgraderingar er berekna til å utgjere om lag 1,5 milliard kroner.</p> <p>Det er ikkje lagd fram realistiske planar</p>	<p>Kommunedirektør/økonomisjef/eiendomssjef/veisjef/VA-sjef/budsjett- og økonomiplandokumenter</p> <ul style="list-style-type: none"> • forespørsel og dialog • gjennomgang av dokument

	for å gjennomføre oppgraderingane innan fristen. Kommunen har heller ikkje økonomiske rammer til å handtere oppgraderingsbehovet. Konsekvensen av fristoversitting vil kunne innebære bøter og/eller stengde veglenker.	
--	---	--

Tabell 7

7.3 Forvaltning av finansielle midlar og gjeld utan vesentleg finansiell risiko

Tema	Status og vurdering	Grunnlag
Er finans- og gjeldsforvaltninga innanfor regelverket mtp <ul style="list-style-type: none"> - Plassering av midlar - Andel fastrentelån - Andel sertifikatlån 	Finans- og gjeldsforvaltninga er innanfor vedtatt reglement	Kommunens finansreglement Finansrapport Bør også i den sammenheng ta i betraktning vurderingen i neste punkt vedr betalingsforpliktelse
Storleiken på sertifikatlån	Sertifikatlåna utgjer kr xx, mill og er innanfor vedtatt reglementet. Det vil likevel påpeikast at sertifikatlån er kortsiktige lån. Det kan derfor føreligge ein refinansieringsrisiko som kommunestyret bør vere merksam på.	

Tabell 8

7.4 Vurdering av likviditet

Tema	Status og vurdering	
Utvikling i likviditetsgrad 1 over dei siste 5-10 åra mot avtala nøkkeltal	Likviditeten vurderast som tilfredsstillande.	Årsregnskap (balansen)
Utvikling i likviditetsgrad 2 over dei siste 5-10 åra mot avtala nøkkeltal		Likviditetsgrad 1= omløpsmidler / kortsiktig gjeld inkl. sertifikatlån (bør være > 2) Likviditetsgrad 2= mest likvide betalingsmidler / kortsiktig gjeld inkl. sertifikatlån, (bør være > 1) Mest likvide betalingsmidler = bankinnskudd + kortsiktige aksjer, obligasjoner verdipapir (klassifisert under omløpsmidler)

Tabell 9

8. Vurdering av ikkje-økonomiske krav i årsmeldinga

Tema	Status og vurdering	Grunnlag
Er verksemda si måloppnåing og andre ikkje-økonomiske forhold som er av vesentleg verknad for kommunen eller innbyggjarane omtalt i årsmeldinga?	Ja, dette er omtalt i årsmeldinga på s. xx i årsmeldinga.	Årsmeldinga
Er tiltak som er sett i verk og tiltak som er planlagt sett i verk for å sikre ein høg etisk standard omtalt i årsmeldinga?	Det er omtalt på side xx i årsmeldinga, men kunne vore omtalt meir utdjupande.	Årsmeldinga
Er den faktiske tilstanden når det gjeld kjønnslikestilling omtalt i årsmeldinga?	Ja, det er omtalt på side xx i årsmeldinga. Det går fram at kommunen har ei utfordring når det gjeld likestilling mellom kjønn.	Årsmeldinga
Er det omtalt i årsmeldinga kva kommunen gjer for å oppfylle arbeidsgjevar si aktivitetsplikt etter likestillings- og diskrimineringsloven § 26.	Ja, det er omtalt på side xx i årsmeldinga.	Årsmeldinga

Tabell 10

9. Vurdering av revisjonen sitt arbeid

Ein viktig del av kontrollutvalet sitt arbeid er påsjå-ansvaret. Påsjå-ansvaret er følgt opp i tråd med FKT sin rettleiar, og behandla i eiga sak i kontrollutvalet (Sak xx osv).

Tema	Vurdering
Påsjå at rekneskapan vert revidert på ein trygg måte a. Kvalifikasjonskrav b. Vandel c. Uavhengigheit d. Kvalitetskontrollsystemet i revisjonsforetaket	Det er utført påsjå-ansvar overfor revisor: Kvalifikasjonskrav – ok KU-sak xx/xx Vandel – ok KU-sak xx/xx Uavhengigheit – ok KU-sak xx/xx Kvalitetskontrollsystemet i revisjonsforetaket - ok KU-sak xx/xx
Halde seg løpande orientert om revisjonsarbeidet: a. Planleggingsfasen b. Interimsfasen c. Årsoppgjersfasen d. Etterlevingskontroll	Som over
Påsjå at revisjonsarbeidet går føre seg i samsvar med: a. Lov, forskrift, og god kommunal revisjonsskikk b. Kontrakt, avtalar og instruksar	Som over
Konklusjon	Revisjonen av kommunen er etter kontrollutvalet si vurdering utført på en forsvarleg måte

Tabell 11



Til Forum for Kontroll og Tilsyn

1.2.2021

Veileder og mal for kontrollutvalgets uttalelse til kommunens årsregnskap og årsberetning – høringsuttalelse

Norges Kommunerevisorforbund (NKRF) viser til e-post av 5.1.2021 der vi inviteres til høring om forslaget til veileder og mal for kontrollutvalgets uttalelse til kommunens årsregnskap og årsberetning. Vi takker for denne muligheten, og saken ble behandlet i vårt styremøte 28.1.2021 – etter innspill fra kontrollutvalgskomiteen og revisjonskomiteen.

Etter NKRFs oppfatning er det positivt at det utarbeides en veileder og mal for kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet og årsberetningen. En slik mal kan være til stor nytte for kontrollutvalget i deres arbeid med årsregnskap og årsberetning.

Vi har merket oss at FKT har definert formålet med kontrollutvalgets uttalelse slik:

FKT definerer formålet med uttalelsen til å være at kommunestyret skal motta informasjon om at det er gjennomført uavhengig kontroll med at kravene til årsregnskap, årsberetning, økonomisk internkontroll og økonomiforvaltning samt KØB, er ivaretatt i tråd med lov, forskrift og egne bestemmelser, jf. kommuneloven §§ 14-1, 14-2 og 14-7.

Dette er et godt formål, men vi ser ikke at dette har forankring i kommuneloven eller lovforarbeider. Slik formålet er definert, legges det opp til et betydelig arbeid. Det legges også opp til at kontrollutvalget tiltar seg en oppgave som et politisk organ neppe kan klare ut fra ressurser, kompetanse og de gjeldende tidsfrister.

NKRF synes det er en relativt omfattende og detaljert veiledning og mal som foreslås. De ser ut til å legge en list for uttalelsene til årsregnskap og årsberetning som er mer omfattende og annerledes enn dagens uttalelser. For å få en bedre forankring og diskusjon rundt behov og mål med uttalelsen til kontrollutvalget antar vi det kunne vært lagt opp til en prosess med mer tid, og heller lagt opp til en mal for 2021.

Nedenfor følger enkelte synspunkter på den fremlagte malen:

1. Vi mener det er viktig med en åpen og god dialog mellom kontrollutvalget og revisor. Kommuneloven setter noen krav til rapportering fra revisor til kontrollutvalget, herunder revisjonsberetning og nummerert brev. Utvalget kan be om ytterligere informasjon fra revisor der det finner det hensiktsmessig.
2. Vi mener det, i større grad enn vi oppfatter at malen legger opp til, er fornuftig å løse utvalgets informasjonsbehov i dialog med revisor ut fra utvalgets behov i den særskilte kommune/årsregnskap, og ikke nødvendigvis ved innhenting av revisors arbeidspapirer.

Norges Kommunerevisorforbund
– 75 år på vakt for fellesskapets verdier

3. Kontrollutvalgets vurdering av kommunal økonomisk bærekraft bør bygge på kommunedirektørens redegjørelse (årsregnskap, årsberetning), samt revisjonsberetning og eventuelle nummererte brev. I den grad utvalget mener det er behov for analyser og redegjørelser utover det årsregnskap/beretning og revisors rapportering inneholder mener vi at dette bør løses ved at utvalget påvirker kommunen til å inkludere slike analyser i årsregnskap/årsberetning fremfor å ta ansvaret for slike beregninger og analyser selv.
4. Kontrollutvalget og sekretariatet må forsikre seg om at slike analyser og beregninger utføres av instanser med nødvendig kompetanse og innsikt til å kunne utarbeide slike beregninger og analyser.
5. NKRF mener det er en risiko for at veilederen kan bidra til uklare roller og ansvarslinjer. En del av oppgavene som foreslåes mener vi allerede dekkes av revisors og kommunedirektørens lov- og forskriftspålagte oppgaver. Se eksempel i vedlegg.

Avslutning

Det er mange gode punkter og momenter i veiledningen, og med en bredere prosess og diskusjon kunne man også sett hen til praksis i privat sektor, og hvordan for eksempel ordningen med revisjonsutvalg i noterte selskap fungerer. Det burde også være slik at en veiledning og mal for utvalgets uttalelse til regnskap og beretning var et felles produkt fra FKT og NKRF og ble brukt av alle kontrollutvalg/sekretariat.

Vi er gjerne med på et møte med dere for å utdype vårt høringssvar og diskutere ovenstående.

Vennlig hilsen

Norges Kommunerevisorforbund

Per Olav Nilsen /s/
styreleder

Pål Ringnes /s/
leder kontrollutvalgskomiteen

Unn Helen Aarvold /s/
leder revisjonskomiteen

Til
Namsskogan kommune
v/kommunestyret
7890 Namsskogan

KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE TIL NAMSSKOGAN KOMMUNES ÅRSREGNSKAP FOR 2019

Kontrollutvalget har i møte den 29.04.05.2020, behandlet Namsskogan kommunes årsregnskap for 2019. Årsregnskapet består av driftsregnskap, investeringsregnskap, balanseregnskap, økonomiske oversikter samt noter. Sammen med regnskapet foreligger rådmannens årsmelding for 2019 og revisjonsberetning avgitt av Revisjon Midt Norge SA den 02.04.2020.

I forbindelse med gjennomgangen av regnskapet har kontrollutvalget fått muntlig orientering. Kontrollutvalget har fått alle de opplysninger og dokumenter som de har bedt om.

Kontrollutvalget mener årsregnskapet med tilhørende spesifikasjoner og noter tilfredsstillende brukernes informasjonsbehov. Årsregnskapet gir et riktig inntrykk av de forhold som omtales i årsberetningen. Etter kontrollutvalgets vurdering er regnskapet ført i samsvar med gjeldende lover og regler.

Utover dette har ikke kontrollutvalget ytterligere kommentarer eller merknader til årsregnskapet.

Kontrollutvalget mener at det fremlagte årsregnskap kan fastsettes som Namsskogan kommunes årsregnskap for 2019.

Namsskogan 29.04.2020.

Elisabeth Vollmo Bjørhusdal

Kåre Vik

Svein Sørum

Kopi: Formannskapet

Referatsaker mars 2021

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Namsskogan kommune

Møtedato

17.03.2021

Saknr

10/21

Saksbehandler Einar Sandlund

Arkivkode FE - 033

Arkivsaknr 20/31 - 10

Forslag til vedtak:

Referatsakene tas til orientering.

Vedlegg

Folkehelseprofil-2021-Namsskogan

Revisjon Midt-norge - Oppdragsbekreftelse Namsskogan

Kan man kreve at spørretimen gjøres skriftlig

Kan jeg få utlevert rådmannens powerpoint

Den folkevalgte avgjør selv hvor hun vil møte ved møtekollisjon mellom kommune og fylke

Kontrollutvalgskonferansen 21. og 22.04.21 NKRF – Norges Kommunerevisorforbund

Aktuelle konferanser for kontrollutvalget i 2021

FKT fagkonferansen og årsmøte 2021

Saksopplysninger

Det kan bli fremlagt ytterligere referater i møtet.

Vurdering

1. Referatene anbefales tatt til orientering.

Namsskogan



Folkehelseprofilen er et bidrag til kommunens arbeid med å skaffe oversikt over helsetilstanden i befolkningen og faktorer som påvirker denne, jamfør lov om folkehelsearbeid. Også andre informasjonskilder må benyttes i oversiktsarbeidet, se figuren nedenfor.



Statistikken er hentet fra Kommunehelsestatistikkbank per februar 2021 og er basert på kommune- og fylkesinndelingen per 1.1.2020.

Utgitt av
Folkehelseinstituttet
Postboks 222 Skøyen
0213 Oslo
E-post: kommunehelse@fhi.no

Redaksjon:
Camilla Stoltenberg, ansvarlig redaktør
Else Karin Grøholt, fagredaktør
Fagredaksjon for folkehelseprofiler
Idékilde: Public Health England
Illustrasjoner: FHI og Fete Typer

Artikkelen på midtsidene er skrevet i samarbeid med Institutt for idrettsmedisinske fag ved Norges idrettshøgskole.

Bokmål

Batch 0102211259.1102211226.0102211259.1102211332.12/02/2021 9:34

Nettside:
www.fhi.no/folkehelseprofiler

Noen trekk ved kommunens folkehelse

Fysisk aktivitet er temaet for folkehelseprofilen 2021. Temaet gjenspeiles i indikatorer og figurer. Indikatorene som presenteres i profilen er valgt med tanke på helsefremmende og forebyggende arbeid, men er også begrenset av hvilke data som er tilgjengelige på kommunenivå. All statistikk må tolkes i lys av annen kunnskap om lokale forhold.

Befolkning

- I aldersgruppen 45 år og eldre er andelen som bor alene ikke signifikant forskjellig fra landsnivået.

Oppvekst og levekår

- Andelen som bor i husholdninger med vedvarende lav inntekt, er ikke signifikant forskjellig fra landet som helhet. Vedvarende lav husholdningsinntekt vil si at den gjennomsnittlige inntekten i en treårsperiode er under 60 prosent av median husholdningsinntekt i Norge.
- Andelen som gjennomfører videregående opplæring er ikke signifikant forskjellig fra landsnivået. Klikk på indikator nummer 13 i folkehelsebarometeret på side 4 for å se hvordan gjennomføringsgraden i kommunen varierer med foreldrenes utdanningsnivå.

Miljø, skader og ulykker

- Det blir ikke vist statistikk på andelen ungdomsskoleelever som oppgir at de er med i en fritidsorganisasjon. Dette skyldes at Ungdata-undersøkelsen ikke er gjennomført i kommunen i perioden 2017-2020, eller at det er utilstrekkelig tallgrunnlag. Utilstrekkelig betyr at tallene er for små eller at det mangler opplysninger om klassetrinn og kjønn, noe som er nødvendig for å kunne sammenlikne med landsnivået. Tall kan også mangle dersom undersøkelsen ble avbrutt som følge av nedstengningen i mars 2020 eller som følge av kommunesammenslåing.
- Det er utilstrekkelig tallgrunnlag for å vise statistikk på svømmeferdigheter blant 17-åringer, basert på tall fra nettbasert sesjon 1.

Helserelatert atferd

- Andelen 17-åringer som oppgir at de trener sjeldnere enn ukentlig er ikke signifikant forskjellig fra landsnivået, vurdert etter resultater fra nettbasert sesjon 1 for gutter og jenter. Les mer om fysisk aktivitet på midtsidene.

Helsetilstand

- Det er utilstrekkelig tallgrunnlag for å vise statistikk på sosiale helseforskjeller i kommunen, målt som forskjell i forventet levealder mellom utdanningsgrupper.

Kommunen kan legge til rette for mer fysisk aktivitet

Bare tre av ti voksne oppfyller anbefalingene om fysisk aktivitet. Blant barn er situasjonen bedre, men aktiviteten synker raskt med alderen. Det finnes en rekke virkemidler for å stimulere befolkningen til å bevege seg mer i hverdagen.

I 2020 la regjeringen frem en ny handlingsplan for fysisk aktivitet. Et av hovedmålene i denne handlingsplanen er å øke andelen i befolkningen som oppfyller helsemessige anbefalinger om fysisk aktivitet med 10 prosentpoeng innen 2025 og 15 prosentpoeng innen 2030.

Fysisk aktivitet er viktig for å oppnå flere av FNs bærekraftsmål, deriblant målet om god helse og livskvalitet. Å øke andelen fysisk aktive er samtidig sentralt i arbeidet med å redusere for tidlig død av ikke-smittsomme sykdommer.

Hvor fysisk aktive bør vi være?

Fysisk aktivitet er ikke kun mosjon og trening, men *all bevegelse som fører til et energiforbruk utover hvilenivå*. Selv litt fysisk aktivitet gir helsegevinst. Det anbefales imidlertid at en del av aktiviteten skjer med moderat til høy intensitet, se tabell 1.

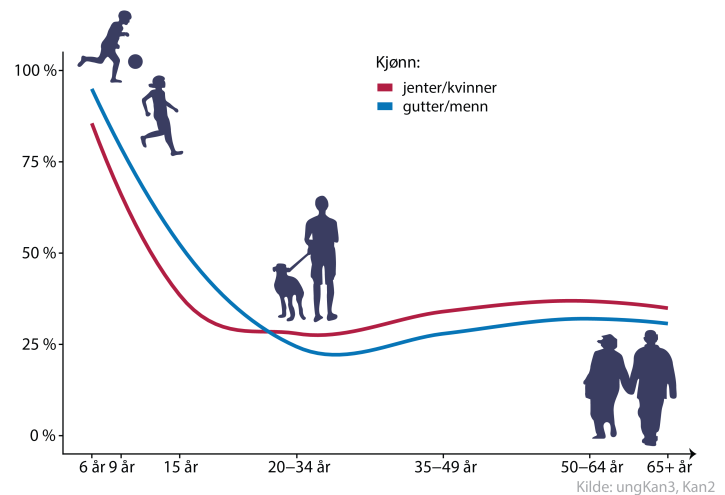
For en stor andel av befolkningen kan anbefalingene oppsummeres slik: *beveg deg mer og oftere og sitt mindre stille*.

Spesielt hos barn bør den fysiske aktiviteten være allsidig. Den bør påvirke kondisjon, muskelstyrke, fart, bevegelighet, reaksjonstid og koordinasjon, og stimulere både fin- og grovmotoriske ferdigheter. Gjennom aktiviteter som inne- og utelek, kroppsøving, idrett, friluftsliv og aktiv transport (gå og sykle), kan barn og unge utfolde og utvikle seg. Aktiviteten bør gi glede, sosialt fellesskap og mestring gjennom alle fire årstider.

Tabell 1. Anbefalinger om fysisk aktivitet (kortversjon) (Helsedirektoratet, 2014).

Barn og unge	Voksne og eldre
Redusere stillesitting.	Redusere stillesitting.
I gjennomsnitt minst 60 minutter moderat til hard fysisk aktivitet per dag i løpet av uka. Det meste av denne fysiske aktiviteten bør være kondisjonsrettet.	Minimum 150 minutter med moderat intensitet eller minimum 75 minutter med høy intensitet per uke, eller en kombinasjon av moderat og høy intensitet som gir tilsvarende volum.
Tre ganger i uka med høy intensitet, inkludert aktiviteter som gir økt muskelstyrke og styrker skjelettet.	Øvelser som gir økt muskelstyrke til store muskelgrupper bør utføres to eller flere dager i uka. Eldre personer med nedsatt mobilitet og personer som er ustø, anbefales å gjøre balanseøvelser og styrketrening tre eller flere dager i uka.

Figur 1. Andel som oppfyller minimumsanbefalingene om fysisk aktivitet, fordelt etter kjønn.



Hva vet vi om det fysiske aktivitetsnivået i Norge?

Figur 1, som er basert på objektivt målte data, viser hvor stor andel som oppfyller minimumsanbefalingene om fysisk aktivitet. I gjennomsnitt oppfyller kun om lag 30 prosent av den voksne befolkningen minimumsanbefalingene om fysisk aktivitet. Andelen har vært stabil på dette nivået de siste årene, men andelen varierer noe med alder og utdanningsnivå.

Blant barn og unge er aktivitetsnivået høyere enn blant voksne. De fleste 6-åringene oppfyller minimumsanbefalingene, men andelen faller i løpet av barne- og ungdomsårene.

De siste 10-15 årene har aktivitetsnivået blant barn og unge vært relativt stabilt. Unntaket er blant 9-åringene hvor det har vært en nedgang. Nedgangen blant 9-årige gutter tilsvarer 1-2 timer med organisert idrett i uka.

Hva vet vi om det fysiske aktivitetsnivået i kommunen?

Å måle fysisk aktivitet nøyaktig i en befolkning er utfordrende. Nasjonale kartlegginger av fysisk aktivitet gjøres med aktivitetsmålere og er nøyaktige, men slike objektive målinger gjøres i hovedsak ikke i fylker og kommuner. I stedet benyttes spørreundersøkelser, se tall for kommunen i figur 2 og 3. Spørreundersøkelser kan gi en pekepinn, men en svakhet er at de som svarer har en tendens til å overrapportere aktivitetsnivået. Derfor bør resultater fra spørreundersøkelser vurderes sammen med nasjonale objektive målinger.

Hvordan kan kommunen stimulere til mer hverdagsaktivitet?

Figur 4 viser hvor lite som skal til for at flere skal oppfylle anbefalingene om fysisk aktivitet. Kommunen har mange virkemidler i ulike sektorer for å skape et mer aktivitetsvennlig samfunn der alle, uavhengig av alder, kjønn, funksjonsnivå og sosial bakgrunn, gis mulighet til bevegelse og fysisk aktivitet. Å skape et slikt samfunn er også et sentralt mål i handlingsplanen for fysisk aktivitet (2020-2029). Lokale aktører som frivillige organisasjoner, treningssentre og idrettslag kan være aktuelle å samarbeide med.

Nærmiljø og fritid

Kommunen kan legge til rette for gå- og aktivitetsvennlige nærmiljøer ved å:

- Gjøre det trygt og enkelt å gå eller sykle til og fra arbeid, skole, aktiviteter og andre gjøremål.
- Gjøre grøntområder tilgjengelige og attraktive, for eksempel ved å rydde og merke stier, gi turforslag og sørge for god belysning. Nærhet til grøntområder øker sjansen for at barn er tilstrekkelig fysisk aktive.
- Legge opp til et inkluderende aktivitetstilbud der alle kan delta uavhengig av ressurser, tilknytning til arbeidslivet, funksjonsnivå og kultur. Noen kommuner har gode erfaringer med tiltak som utlån av utstyr, åpne haller og fritidskort.

Barnehage og skole

Barn tilbringer store deler av oppveksten i barnehagen og på skolen. Godt utformede uteområder i barnehager og på skoler gir muligheter for lek og fysisk aktivitet, og i tillegg sosialt samvær og hvile. Det er viktig med god kompetanse i lærerstaben og at undervisningen bidrar til bevegelsesglede. Når barn opplever glede og mestring gjennom ulike fysiske aktiviteter inne og ute, får de også mange positive erfaringer som de kan ta med seg videre i livet.

I planleggingen av uteområder for barnehager og skoler anbefales det blant annet at det tas hensyn til:

- Naturelementer og variert terreng
- Mangfoldig bruk og tilgjengelighet for alle
- Trafikksikre omgivelser

Uteområdene i barnehager og på skoler kan også være viktige aktivitetsarenaer og møteplasser i nærmiljøet.

Arbeidsplasser

Kommunen kan oppfordre til økt fysisk aktivitet på arbeidsplassen gjennom egne tiltak som arbeidsgiver og som pådriver for å få lokale bedrifter til å gjøre det samme. Et eksempel er tilrettelegging for aktiv transport ved å sørge for garderobefasiliteter og sykkelparkering. Trimrom og oppmuntring til å bruke trapp i stedet for heis er også måter å stimulere til økt fysisk aktivitet på.

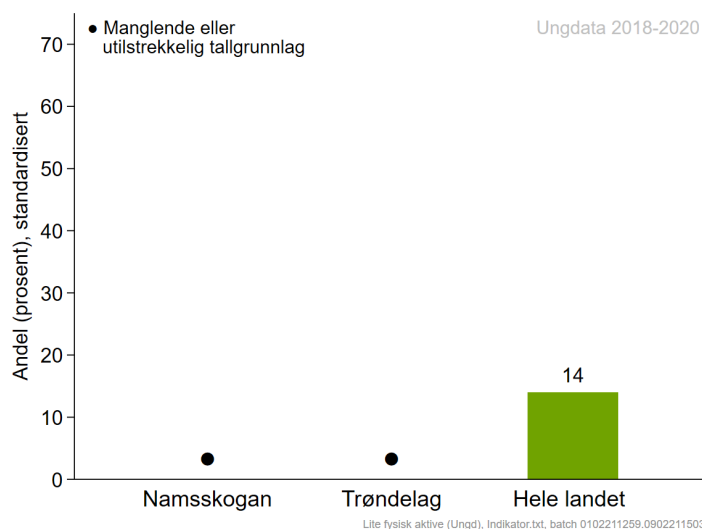
Tilbud for eldre

Tiltak som øker den fysiske aktiviteten blant eldre, kan kombineres med tiltak for sosial samhandling og gode møteplasser. Å delta i sosialt samvær og fysiske aktiviteter er positivt både for fysisk og psykisk helse og kan forebygge eller utsette funksjonssvikt i eldre år.

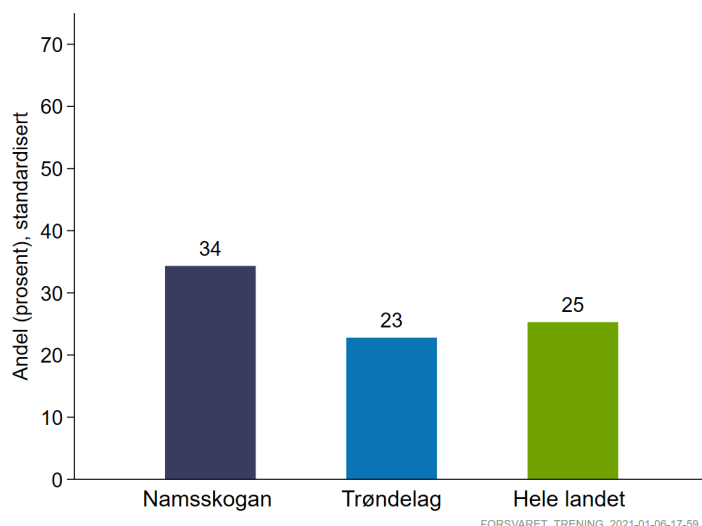
Les mer:

- Utvidet artikkel med referanser på www.fhi.no/folkehelseprofiler
- [Handlingsplan for fysisk aktivitet \(2020-2029\)](#)
- [Veiviser i lokale folkehelseiltak om fysisk aktivitet](#)
- [Folkehelse rapporten: Fysisk aktivitet i Norge](#)

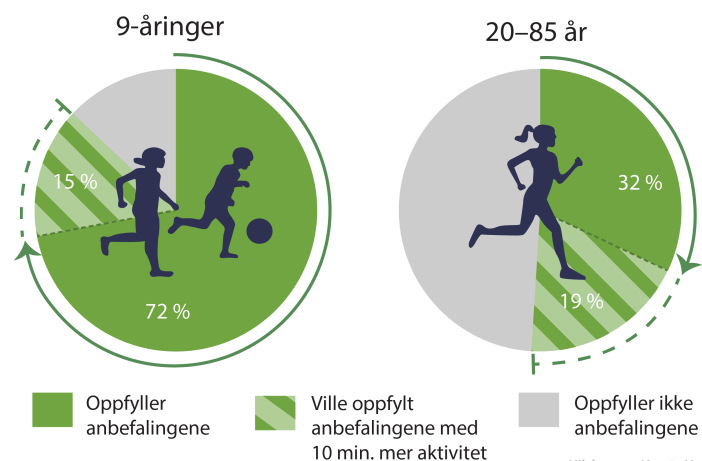
Figur 2. Andel ungdomsskoleelever som er fysisk aktive (svett og andpusten) sjeldnere enn én gang i uka (Ungdata).



Figur 3. Andel 17-åringer som oppgir at de trener sjeldnere enn ukentlig (Vernepliktsverket 2018-2019).



Figur 4. Andel som faktisk oppfylder anbefalingene om fysisk aktivitet og andelen som ville oppfylt anbefalingene med 10 minutter mer fysisk aktivitet hver dag.



Kilde: ungKan3, Kan2

Folkehelsebarometer for kommunen

I oversikten nedenfor sammenliknes noen nøkkeltall for kommunen og fylket med landstall. I figuren og tallkolonnene tas det hensyn til at kommuner og fylker kan ha ulik alders- og kjønns sammensetning sammenliknet med landet. Klikk på indikatornavnene for å se utvikling over tid i kommunen. I Kommunehelse statistikkbank, <http://khs.fhi.no> finnes flere indikatorer samt utfyllende informasjon om hver enkelt indikator.

Vær oppmerksom på at også «grønne» verdier kan innebære en folkehelseutfordring for kommunen, fordi landsnivået ikke nødvendigvis representerer et ønsket nivå. Verdiområdet for de ti beste kommunene i landet kan være noe å strekke seg etter.

- Kommunen ligger signifikant bedre an enn landet som helhet
- Kommunen ligger signifikant dårligere an enn landet som helhet
- Kommunen er ikke signifikant forskjellig fra landet som helhet
- Kommunen er signifikant forskjellig fra landet som helhet
- Ikke testet for statistisk signifikans
- ◆ Verdien for fylket (ikke testet for statistisk signifikans)
- | Verdien for landet som helhet
- ▬ Variasjonen mellom kommunene i fylket
- ▭ De ti beste kommunene i landet

Tema	Indikator (klikkbare indikatornavn)	Kommune	Fylke	Norge	Enhet (*)	Folkehelsebarometer for Namsskogan
Befolkning	1 Andel 80 år+, framskrevet til 2030	11	6,6	6,4	prosent	
	2 Personer som bor alene, 45 år +	26,4	25,0	25,7	prosent	
Oppvekst og levekår	3 VGS eller høyere utdanning, 30-39 år	65	82	80	prosent	
	4 Vedvarende lavinntekt (hush.)	10,4	9,1	10,0	prosent	
	5 Inntektsulikhet, P90/P10	2,7	2,6	2,8	-	
	6 Barn av enslige forsørgere	11,2	14,9	14,8	prosent	
	7 Stønad til livsopphold, 20-66 år	19,4	16,3	15,6	prosent (a,k)	
	8 Ikke i arbeid eller utdanning, 16-66 år	-	18,0	19,1	prosent (a,k)	
	9 Bor trangt, 0-17 år	31	17	19	prosent	
	10 Leier bolig, 45 år +	15,6	11,9	11,8	prosent	
	11 Trives på skolen, 7. klasse	-	88	89	prosent (k)	
	12 Laveste mestringsnivå i lesing, 5. kl.	53	25	23	prosent (k)	
	13 Gjennomføring i vdg. opplæring	71	77	77	prosent (k)	
Miljø, skader og ulykker	14 God drikkevannsforsyning	39	86	89	prosent	
	15 Andel tilknyttet vannverk	68	86	88	prosent	
	16 Luftkvalitet, finkornet svevestøv	1,8	3,6	4,4	µg/m³	
	17 Fornøyd m/ lokalmiljø, Ungdata	**	-	68	prosent (a,k)	
	18 Trygt i nærmiljøet, Ungdata	**	-	85	prosent (a,k)	
	19 Fritidsorganisasjon, Ungdata	**	-	64	prosent (a,k)	
	20 Ensomhet, Ungdata	**	-	22	prosent (a,k)	
	21 Kan svømme, 17 år	-	90	89	prosent (k)	
Helse-relatert atferd	22 Lite fysisk aktive, Ungdata	**	-	14	prosent (a,k)	
	23 Trener sjeldnere enn ukentlig, 17 år	34	23	25	prosent (k)	
	24 Skjermtid over 4 timer, Ungdata	**	-	37	prosent (a,k)	
Helsestatus	25 Forventet levealder, menn	80,9	80,0	79,6	år	
	26 Forventet levealder, kvinner	85,4	83,8	83,7	år	
	27 Utd.forskjeller i forventet levealder	-	4,7	5	år	
	28 Fornøyd med helse, Ungdata	**	-	70	prosent (a,k)	
	29 Psykiske sympt./lidelser	111	161	157	per 1000 (a,k)	
	30 Muskel og skjelett	292	333	319	per 1000 (a,k)	
	31 Overvekt og fedme, 17 år	27	23	22	prosent (k)	
	32 Hjerte- og karsykdom, primærh.tj.	79	97	100	per 1000 (a,k)	
	33 Hudkreft, nye tilfeller	-	73	78	per 100 000 (a,k)	
	34 Vaksinasjonsdekning, meslinger, 9 år	94,9	97,0	96,5	prosent	

Forklaring (tall viser til linjenummer i tabellen ovenfor):

* = standardiserte verdier, a = aldersstandardisert, k = kjønnsstandardisert og ** = tall fra Ungdataundersøkelsen mangler, les mer om [mulige årsaker](#)

1. Beregning basert på middels vekst i fruktbarhet, levealder og netto innflytting. 2. 2020, i prosent av befolkningen. 3. 2019, høyeste fullførte utdanning (av alle med oppgitt utdanning). 4. 2016-2018, alle aldre, personer som bor i husholdninger som i en treårsperiode har en gjennomsnittlig inntekt under 60 % av nasjonal median. 5. 2018, forholdet mellom inntekten til den personen som befinner seg på 90-prosentilen og den som befinner seg på 10-prosentilen. 6. 2017-2019, 0-17 år, av alle barn det betales barnetrygd for. 7. 2019, omfatter mottakere av uføretrygd, arbeidsavklaringspenger, arbeidsledighetstrygd, overgangsstønad for enslige forsørgere og tiltaksmottakere (individstønad). 8. 2019. 9. 2019, trangboddhet defineres ut ifra antall rom og kvadratmeter i boligen. 10. 2019, andelen er presentert i prosent av personer i privathusholdninger. 11./12. Skoleårene 2017/2018-2019/2020. 13. 2017-2019, omfatter elever bosatt i kommunen. 14. 2019, definert som tilfredsstillende resultater mht. E. coli og stabil levering av drikkevann. Omfatter vannverk som forsyner minst 50 personer. 15. 2019, andel av befolkningen som er tilknyttet vannverk som forsyner minst 50 personer. 16. 2019, mikrogram per kubikkmeter finkornet svevestøv (PM2,5) som befolkningen i kommunen er utsatt for. 17. U.skole, svært eller litt fornøyd. 18. U.skole, opplever at nærområdet er trygt på kveldstid. 19. U.skole, svarer «ja, jeg er med nå». 20. U.skole, ganske mye eller veldig mye plaget. 21. 2018-2019, oppgitt at man kan svømme 200 meter ved nettbasert sesjon 1. 22. U.skole, fysisk aktiv (svett og andpusten) mindre enn én gang i uken. 23. 2018-2019, oppgitt ved nettbasert sesjon 1. 24. U.skole, daglig utenom skolen. 25./26. 2005-2019, beregnet basert på aldersspesifikk dødelighet. 27. 2004-2018, vurdert etter forskjellen i forventet levealder ved 30 år, mellom de med grunnskole som høyeste utdanning og de med videregående eller høyere utdanning. 28. U.skole, svært eller litt fornøyd. 29. 2017-2019, 0-74 år, brukere av primærhelsetjenestene fastlege og legevakt. 30. 2017-2019, 0-74 år, muskel- og skjelettplager og -sykdommer (ekskl. brudd og skader), brukere av primærhelsetjenestene fastlege, legevakt, fysioterapeut og kiropraktor. 31. 2016-2019, KMI som tilsvarende over 25 kg/m2, basert på høyde og vekt oppgitt ved nettbasert sesjon 1. 32. 2017-2019, 0-74 år, brukere av primærhelsetjenestene fastlege og legevakt. 33. 2010-2019. 34. 2015-2019. Datakilder: Statistisk sentralbyrå, NAV, Ungdataundersøkelsen fra Velferdsforskningsinstituttet NOVA ved OsloMet, Integrerings- og mangfoldsdirektoratet, Utdanningsdirektoratet, Vernepliktsverket, Vannverksregisteret, Primærhelsetjenestene fastlege og legevakt (KUHR-databasen i Helsedirektoratet), Kreftregisteret, Meteorologisk institutt, og Nasjonalt vaksinasjonsregister SYSVAK. For mer informasjon, se <http://khs.fhi.no>.

Konsek Trøndelag IKS
v/Einar Sandlund

Kontaktperson:
Tor Arne Stubbe

Dato og referanse:
16.2.21 TAS

Revisjon Midt-Norge SA
Brugata 2
7715 Steinkjer

Org.nr.: 919 902 310
Bank: 4270 18 38658

M post@revisjonmidt norge.no
T +47 907 30 300

BESTILLING AV FORVALTNINGSREVISJON - TILBAKEMELDING

Vi viser til brev av 20.1.21 der kontrollutvalget i Namsskogan kommune bestiller forvaltningsrevisjon med tema økonomisk internkontroll.

Kontrollutvalget i Namsskogan kommune fattet i sak 2/21 følgende vedtak:

1. Kontrollutvalget bestiller forvaltningsrevisjon på økonomisk internkontroll
2. Kontrollutvalget gir følgende innspill på problemstillinger/spørsmål:
 - Er budsjett realistisk, «antatte og fiktive ..» brukes mye/kvalitetssikring av tall, bedre utredninger?
 - Kvalitet og tilgjengelighet på budsjettdokumentet, er det lett å forstå/se sammenhengen tall- og tekstdel?
 - Oppfølging av og iverksetting av budsjettvedtak
 - Interne rutiner og implementering av budsjettmyndighet; praksis?
 - Internkontroll-/rapportering, rutiner og reell praksis
3. Revisor bes å utarbeide prosjektplan til neste møte, 17.03.21.

Vi bekrefter med dette at vi gjennomfører oppdraget innenfor rammen av bestillingen. Hanne Marit Bjerkan vil være oppdragsansvarlig for forvaltningsrevisjonen, og kontaktperson i det videre arbeidet.

Med vennlig hilsen (autosignatur)

Tor Arne Stubbe
Fagleder forvaltningsrevisjon

Direkte ☎ 98608070 eller ✉ tor-arne.stubbe@revisjonmidt norge.no

Kan man kreve at «spørretimen» gjøres skriftlig?

Kommunal Rapport 01.02.2021, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Må svarene som gis under kommunestyrets «spørretime» være muntlige?

SPØRSMÅL: Kan pressen kreve at spørsmål i spørretimen og svar på disse spørsmålene blir gitt skriftlig? Da vil det være mulig å publisere dem.

SVAR: Bestemmelsen i [kommuneloven § 11–2](#) siste avsnitt om spørsmål inneholder ingen regler om skriftlighet.

Her fastslås bare at «Alle medlemmer kan stille spørsmål til lederen, også om saker som ikke står på sakslisten». Dette er da en bestemmelse om noe som gjøres i møtet, og da forutsetningsvis muntlig fra begge sider.

En «spørretime» må ses som et supplement til denne regelen, noen ganger med bestemmelser om frist for innsending av spørsmål, og disse vil da bli offentlige dokumenter. Hvis ikke kommunestyret har bestemt noe annet, er det imidlertid opp til administrasjonen eller ordfører om svar skal gis muntlig eller skriftlig – og slike regler avskjærer ikke det enkelte medlem fra å stille muntlige spørsmål i møtet.

Men som alminnelig regel vil det være adgang til å gjøre lyd- eller bildeopptak fra åpne møter, se [kommuneloven § 11–5](#). Man skal da be møteleder om tillatelse til dette, men så lenge ikke dette medfører forstyrrelse av forhandlingene i møtet, i praksis ved rigging av teknisk utstyr, kan hun ikke nekte dette.

Kan jeg få utlevert rådmannens powerpoint-presentasjon?

Kommunal Rapport 25.01.2021, Bernt svarer

For å informere politikerne i kommunestyret bruker rådmannen ulike presentasjoner. Er disse presentasjonene saksdokumenter?

SPØRSMÅL: For en tid tilbake la kommunalsjefene og kommunedirektøren fram foreløpige budsjett-tall. Det er vanlig at de da bruker presentasjoner. Kan pressen kreve å få disse utlevert?

SVAR: Spørsmålet her er hvilken status slike presentasjoner skal anses å ha i den kommunale saksbehandlingen. Er dette en del av en muntlig orientering i møtet, eller er det saksdokumenter? Jeg mener det siste må være riktig. Administrasjonen har her laget dokumenter med viktig informasjon til de folkevalgte, må da ha plikt til å gjøre disse tilgjengelig både for disse og for allmennheten.

For kommunestyret følger dette forutsetningsvis av bestemmelsen i [kommuneloven § 11–3](#) første avsnitt om at «dokumentene i saken» skal følge innkallingen til kommunestyret. I dette ligger at informasjon til kommunestyret om saker som skal behandles her, som alminnelig regel skal gis i skriftlig form, både for klarhets skyld og for eventuelle senere reaksjoner, jf. bestemmelsene i [§ 14–5](#) om kommunedirektørens plikt til å rapportere til kommunestyret om utviklingen i inntekter og utgifter sammenholdt med årsbudsjettet, og kommunestyrets plikt til å endre årsbudsjettet når det er nødvendig for å oppfylle lovens krav om balanse.

For allmennheten følger kravet om innsyn av at slike presentasjoner må anses som «dokument» etter definisjonen i [offentleglova § 4](#) første avsnitt – «ei logisk avgrensa informasjonsmengd som er lagra på eit medium for seinare lesing, lytting, framsyning, overføring eller liknande», og dermed også et «saksdokument» etter samme bestemmelses andre avsnitt – «dokument som er komne inn til eller lagde fram for eit organ, eller som organet sjølv har oppretta, og som gjeld ansvarsområdet eller verksemda til organet».

Når presentasjonen legges fram for kommunestyret i møtet på denne måten, mister den sin karakter av internt saksdokument i administrasjonen som kan unntas fra innsyn, se [offentleglova § 16](#) første avsnitt, bokstav a, der det fremgår at unntaket for interne arbeidsdokumenter i [§14](#) ikke gjelder «saksframlegg med vedlegg til eit kommunalt eller fylkeskommunalt folkevalt organ».

Den folkevalgte avgjør selv hvor hun vil møte ved møtekollisjon mellom kommune og fylke

Kommunal Rapport 18.01.2021, Bernt svarer

SPØRSMÅL: Hvis en folkevalgt er medlem både i kommunestyret og fylkestinget, og møtene i disse organene kolliderer. Hvor har hun da plikt til å møte? Kan noen gi regler om dette?

SVAR: I [kommuneloven § 8–1](#) er det fastsatt at «Medlemmer av et kommunalt eller fylkeskommunalt folkevalgt organ plikter å delta i organets møter hvis de ikke har gyldig forfall».

Møtekollisjon mellom to organer innebærer altså at den folkevalgte har «gyldig forfall» i ett av disse. Vi har ingen regel i loven om dette, og regelen må da klart nok være at i og med at kommunestyre og fylkesting er likeverdige organer, vil det være opp til den folkevalgte selv å bestemme hvor hun vil møte opp, og hvor hun vil melde forfall.

Dette da i motsetning til det som gjelder der kommunalt eller fylkeskommunalt folkevalgte også er medlem av Stortinget.

Verken kommunestyret eller fylkestinget kan gi regler om dette. Det ville i så fall være en inngrep i virksomheten til det andre folkevalgte nivået. Det eneste kommunestyret eller fylkestinget kan gi slike regler om, er situasjoner der det er kollisjon mellom møter i deres egne organer.

NKRFs Kontrollutvalgskonferanse 2021

[Tilbake til kursoversikten](#)

Nøkkelfinfo

Fra/til	21.4–22.4
Påmeldingsfrist	8.4
Pris	Kr 2 900 for hele konferansen (kr 3 300 for ikke-medlemmer) Kr 1 900 for én dag (kr 2 300 for ikke-medlemmer) Deltakere fra kommuner/fylkeskommuner hvor sekretariatstjenesten for kontrollutvalget ivaretas av virksomheter som er bedriftsmedlem i NKRF, oppnår medlemspris. Deltakerne får tilsendt lenke for pålogging til konferansen.
Sted	Nettbasert – krever tilgang til internett og pc e.l.
Varighet	21.4.: 09.00 - 12.00 22.4.: 09.00 - 12.00

Kontroll i pandemi og krise

Vi har gleden av å invitere til NKRFs årlige Kontrollutvalgskonferanse 21. - 22. april 2021 (kl. 09.00 -12.00 begge dager), denne gang i form av et **digitalt arrangement**.

Du møter blant annet (flere innledere annonseres senere):



Årets konferanse skiller seg ut – for den vil foregå i en helt spesiell situasjon – og den vil være digital. Hele landet er berørt av en pandemi. Selv om smitten varierer fra område til område, har alle på en eller annen måte erfaringer fra virkningene den har på samfunnet og enkeltmenneskene. Hvordan er det å være kontrollutvalg i en pandemi?

Få med deg foredrag fra direktør **Camilla Stoltenberg**, assisterende helsedirektør **Espen Rostrup Nakstad** og KS-leder **Bjørn Arild Gram**. Kontrollutvalgslederne i Bergen og Stavanger - **Henning Warloe** og **Aleksander Stokkebø** - vil fortelle om grep de har gjort i en helt spesiell situasjon.

Noen/mange har også opplevd kriser på andre områder. Hvordan er egentlig beredskapen rundt om i Norge, men viktigst av alt: Hvordan oppleves det når livet snus på hodet på et øyeblikk?

Det vil blant andre **Elisabeth S. Aarsæther**, direktør i Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, og **Anders Østensen**, ordfører i Gjerdrum, fortelle mer om.

Til å lede og summere opp konferansen har vi engasjert journalist og forfatter **Mah-Rukh Ali**, som også er medlem av Kommunesektorens etikuttvalg.

Målgruppe

Ledere og medlemmer av kontrollutvalg, kontrollutvalgssekretærer, revisorer, ordførere, kommunedirektører og ellers alle med interesse for kontroll, revisjon og tilsyn i kommunal sektor.

Fra den første konferansen i 2005 med ca. 300 deltakere har dette årlige arrangementet vokst betydelig og etablert seg som det viktigste og største treffpunktet for kontrollutvalgene i kommunal sektor. I 2020 samlet konferansen nærmere 800 deltakere.



Detaljert program kommer senere.

Det tas forbehold om endringer i programmet. (Sist oppdatert: 22. februar 2021)

Etterutdanning

6 timer iht. NKRFs krav til etterutdanning.

Påmeldingsskjema

Selskap/enhet	<input type="text"/>
Fakturaadresse	<input type="text"/>
Postnummer	<input type="text"/>
Poststed	<input type="text"/>
Ressursnr. e.l. (som ref. på faktura)	<input type="text"/>
	<input type="checkbox"/> Er medlem i NKRF
Epost, kopimottaker	<input type="text"/>

Deltakere

Deltaker #1

Fornavn	<input type="text"/>
Etternavn	<input type="text"/>
Epost	<input type="text"/>
Mobil	<input type="text"/>
Fødselsår	<input type="text"/>
Tilleggsopplysninger	<input type="text"/>
Ønsket deltakelse	<input type="text" value="Velg ..."/>
Onsdag 21. april	<input type="text" value="Velg ..."/>

Torsdag 22. april

Velg ...

Fjern

+ Legg til deltaker

Send skjema

Norges Kommunerevisorforbund (NKRF), Haakon VIIs gate 9, Postboks 1417 Vika, 0115 Oslo, Telefon: [23 23 97 00](tel:23239700), Epost: post@nkrf.no

[Personvernerklæring](#) | © NKRF 2021

Aktuelle konferanser for kontrollutvalget i 2021

NKRF - Kontrollutvalgskonferanse 2021 21. – 22.04.2021 (digital)

<https://www.nkrf.no/kurs/nkrfs-kontrollutvalgskonferanse-2021>

Påmeldingsfrist 8. april

FKT - Fagkonferanse og årsmøte 01. - 02.06.2021 Ålesund (kan bli digital)

<https://www.fkt.no/konferanser/fagkonferanse-og-arsmote-2021/>

Påmeldingsfrist 6. april

Konsek Trøndelag - Samling for kontrollutvalg 28.10.2021

NKRFs Kontrollutvalgskonferanse 2021

Fra/til	21.4—22.4
Påmeldingsfrist	8.4
Pris	Kr 2 900 (kr 3 300 for ikke-medlemmer) Kr 1 900 pr. dag (kr 2 300 for ikke-medlemmer) Deltakere fra kommuner/fylkeskommuner hvor sekretariatstjenesten for kontrollutvalget ivaretas av virksomheter som er bedriftsmedlem i NKRF, oppnår medlemspris. Deltakerne får tilsendt lenke for pålogging til konferansen.
Sted	Nettbasert — krever tilgang til internett og pc e.l.
Varighet	21.4.: 09.00 - 12.00 22.4.: 09.00 - 12.00

Årets konferanse skiller seg ut – for den vil foregå i en helt spesiell situasjon – og den vil være digital. Hele landet er berørt av en pandemi. Selv om smitten varierer fra område til område, har alle på en eller annen måte erfaringer fra virkningene den har på samfunnet og enkeltmenneskene. Hvordan er det å være kontrollutvalg i en pandemi?

Få med deg foredrag fra direktør **Camilla Stolenberg**, assisterende helsedirektør **Espen Rostrup Nakstad** og KS-leder **Bjørn Arild Gram**. Kontrollutvalgslederne i Bergen og Stavanger - **Henning Warloe** og **Aleksander Stokkebø** - vil fortelle om grep de har gjort i en helt spesiell situasjon.

Noen/mange har også opplevd kriser på andre områder. Hvordan er egentlig beredskapen rundt om i Norge, men viktigst av alt: Hvordan oppleves det når livet snus på hodet på et øyeblikk?

Det vil blant andre **Elisabeth S. Aarsæther**, direktør i Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, og **Anders Østensen**, ordfører i Gjerdrum, fortelle mer om.

Til å lede og summere opp konferansen har vi engasjert journalist og forfatter **Mah-Rukh Ali**, som også er medlem av Kommunesektorens etikkutvalg.

Målgruppe

Ledere og medlemmer av kontrollutvalg, kontrollutvalgssekretærer, revisorer, ordførere, kommunedirektører og ellers alle med interesse for kontroll, revisjon og tilsyn i kommunal sektor.



Velkommen til fagkonferansen 2021, 1.-2. juni

FKT planlegger med at den årlige fagkonferansen og årsmøtet arrangeres som en fysisk samling. Alternativet er å lage en digital produksjon som strømmes/sendes direkte til deltakerne. Deltakeravgiften vil da blir betraktelig redusert. Opplysninger om eventuelle endringer legges ut fortløpende.

Scandic Parken, Ålesund

Om programmet:

- Statsforvalteren i Møre og Romsdal åpner konferansen og det er naturlig at hun vil komme inn på samordning av statlige tilsyn og forvaltningsrevisjon
- Vi satser på noe gjenbruk fra programmet fra juni 2020, blant annet om roller og rolleforståelse i den kommunale egenkontrollen. Innlederne er fra fylket: ordfører, kommunedirektør og kontrollutvalgsleder.
- Kommunalt barnevern i et internasjonalt søkelys
- Habilitet i kommuner – kan vi snakke om rollekarusell? Saker som har vært omtalt i media
- Eierskapskontroll og kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap og årsberetning

(Hele programmet blir lagt ut her når det er klart)

Om årsmøtet

Kveldsprogrammet

Godt gjemt i en av de få bydelene av Ålesund sentrum som overlevde bybrannen i 1904, i en oase av byhistoriske bygninger – i en nedlagt tranfabrikk i Molovegen, finner vi

Teaterfabrikken. Du kan glede deg til en utflukt til teaterfabrikken "Fabrikken med kultur på samlebandet". Her skal vi oppleve Serveringsteateret

Konferanseavgift:

- Kr 6 900, (Ikke medlem kr 7 300)
- Kr 5 500 uten overnatting (Ikke medlem kr 5 900)
- Ekstra overnatting fra 31. mai -1. juni 2021: Kr 1 395

Påmelding innen 6. april

<https://www.fkt.no/konferanser/fagkonferanse-og-arsmote-2021/>

Eventuelt

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Namsskogan kommune

Møtedato

17.03.2021

Saknr

11/21

Saksbehandler Einar Sandlund

Arkivkode FE - 033

Arkivsaknr 20/31 - 11

Forslag til vedtak**Saksopplysninger**

Det fattes ikke formelle vedtak under eventuelt

Vurdering

Godkjenning av protokoll

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Namsskogan kommune

Møtedato

17.03.2021

Saknr

12/21

Saksbehandler Einar Sandlund

Arkivkode FE - 033, TI - &17

Arkivsaknr 21/99 - 1

Forslag til vedtak

Protokollen godkjennes

Saksopplysninger

Protokollen gjennomgås i møtet

Vurdering

Protokollen anbefales godkjent.